

**T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA OKUL VE AİLE ARASINDAKİ ETKİLEŞİM
HANGİ DÜZEYDE GERÇEKLEŞMEKTEDİR
(KARS İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nilüfer KİRANŞAL

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Cengiz YANIKLAR

KARS – 2007

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Nilüfer KIRANŞAL'a ait **“İlköğretim Okullarında Okul Aile Arasındaki Etkileşim Hangi Düzeyde Gerçekleşmektedir (Kars İli Örneği)”** konulu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Dalında yüksek lisans tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesinin Ünvanı, Adı ve Soyadı

İmza

.....
.....
.....

.....
.....
.....

Bu tezin kabulü, Sosyal Bilimler Enstitü Yönetim Kurulunun ...../...../..... tarih ve ...../...../..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

UYGUNDUR

...../...../.....

Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No:
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
ÖNSÖZ.....	VI
TABLO LİSTESİ.....	VII

BÖLÜM-I

PROBLEMİN TANIMI

1. Giriş.....	1
1.1. Amaç.....	3
1.2. Önem.....	3
1.3. Problem.....	4
1.4. Alt Problemler.....	5
1.5. Varsayımlar.....	5
1.6. Sınırlılıklar.....	5
1.7. Tanımlar.....	5
1.8. Yapılan Çalışmalar.....	6

BÖLÜM-II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ

1. Araştırmanın Kuramsal Temelleri.....	14
1.1. Okul ve Okul Başarısı.....	14
1.2. Okul ve Çevre İlişkileri.....	15
1.3. Aile, Aile Kurumu ve Eğitim.....	16
1.4. Okul Aile İşbirliği.....	16
1.5. Aile Katılımı ve Eğitim.....	18
1.6. Ailesel Katılım ve Desteği Artırmada Aile ve Okulun göz önünde Bulundurması Gereken Hususlar.....	20
1.7. İletişim.....	22
1.8. Okul Veli İletişimi.....	23
1.9. Öğretmen Veli İletişimi.....	24
1.10. Okul Aile Birliği.....	26

1.11. Okul Aile Etkileşimi Konusunda Yurt Dışında Gözlenen Durum.....	29
---	----

BÖLÜM-III

MATERYAL VE YÖNTEM

1. Metodoloji.....	31
1.1. Araştırmanın Yöntemi.....	31
1.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem.....	31
1.3. Veri Toplama Aracı.....	32
1.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması.....	32
1.5. Verilerin Analizi.....	33

BÖLÜM-IV

BULGULAR VE YORUMLAR

1. Bulgular.....	34
1.1. Araştırmaya Katılanların Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	34
1.2. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	34
1.3. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	35
1.4. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımı.....	35
1.5. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı.....	36
1.6. Öğretmenlerin Mezuniyet Branşlarına Göre Dağılımları.....	36
1.7. Öğretmenlerin Okuldaki Konumlarına Göre Dağılımı.....	37
1.8. Öğretmenlerin Ders Verdikleri Sınıfın Mevcuduna Göre Dağılımı.....	37
1.9. Öğretmen Öğrenci-Veli İletişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	38
1.10. Öğretmenlerin Okul Başarılarını Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	41
1.11. Öğretmenlerin Okul Aile Birliğinin İşlevlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	44

BÖLÜM-V

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. SONUÇLAR.....	47
1.1. Öğretmenlerin Öğretmen-Veli İletişimine İlişkin Görüşleri ile İlgili Sonuçlar.....	48
1.2. Öğretmenlerin Okul Başarısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşleri ile İlgili Sonuçlar.....	50

1.3. Öğretmenlerin Okul-Aile Birliğinin İşlevlerine İlişkin Görüşleri ile İlgili	
Sonuçlar.....	51
2. ÖNERİLER.....	54
KAYNAKLAR.....	55
EKLER.....	58
ÖZGEÇMİŞ.....	67

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ İLKÖĞRETİM DE OKUL AİLE ETKİLEŞİMİ HANGİ DÜZEYDE GERÇEKLEŞMEKTEDİR (KARS İLİ ÖRNEĞİ)

Nilüfer KIRANŞAL

Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Cengiz YANIKLAR

2007, 72 Sayfa

Bu araştırma; 2006–2007 eğitim- öğretim yılında ilköğretim ikinci kademe düzeyinde görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlerin oluşturduğu geniş bir örnekleme eğitim kurumlarıyla aileler arasında sağlıklı bir etkileşim ve işbirliğinin sağlanmasına yönelik mevcut durum hakkındaki öğretmenlerin bakış açılarını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Okulların ailelerden çocukların eğitsel deneyimleriyle ilgili olarak taleplerinin belirlenmesi, ailesel katılımın çocukların eğitsel başarıları açısından ne tür pratik sonuçlar ortaya koyabileceği, uygulamalarla ilgili eksikliklerin tespiti ve bu eksikliklerin düzeltilmesi için somut öneriler geliştirmek açısından önemlidir.

Araştırmanın örneklemini Kars ili merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan görev yapan 102 ikinci kademe öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenlere 30 sorudan oluşan 5’li likert türü bir ölçek uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS10 programında analiz edilmiş yüzdeler ve frekans hesaplamaları kullanılarak yorumlanmıştır.

Sonuç olarak; okul aile etkileşimi ile ilgili eksiklikler belirlenmiş, bu eksiklikler öğretmen görüşlerine dayalı olarak ortaya konmuş ve okul ile aile arasındaki etkileşimli bir ilişki sağlanabilmesi için gerekli önerilerde bulunulmuştur

Anahtar Kelimeler: Aile Okul İşbirliği, Ailesel Katılım

ABSTRACT
MASTER DISSERTATION

**THE RELATION BETWEEN SCHOOL AND FAMILY IN PRIMARY
EDUCATION**

(Kars Province Example)

Nilufer KIRANSAL

Supervisor: Assistant Professor Dr. Cengiz YANIKLAR

2007, Page 72

This research, based on a large sample consisting of teachers and administrators who were working second-echelon of primary schools, is conducted to determine teachers' views on how to establish a healthy interaction and cooperation between educational institutions and families. Determining the demands of schools from parents regarding the students' educational experiences and what kinds of practical result the familiar participation can set forth in terms of students' educational success, are important in determining echelon the deficiencies related to practices and developing concrete suggestions in order to repair these deficiencies.

The sample of this research is consisted of 102 second-echelon teachers working in elementary schools located in teh center of Kars. A five-point likert type scala composed of 30 question have been applied to the teachers who participated in the study. The data obtained has been interpreted by using percentage and frequency calculations analyzed in teh SPSS-10 program.

In conclusion, defiencies concerning the interaction between schools and families have been determined, these defiencies have been set forth based on teachers' views and necessary suggestion have been made to establish an interactive relationship between the school and the family.

Key words: Cooperation of family and school, familiar attendance

ÖNSÖZ

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin en önemli amacı bir ülkenin geleceği olan çocukları iyi vatandaşlar olarak yetiştirmektir. Çocukların eğitiminde okul, aile, çevre, öğretmen ve eğitim sistemi gibi faktörler etkili olmaktadır.

Ailelerin eğitim sürecine katılmaları, bunun özellikle ilköğretim düzeyindeki öğrenciler ele alındığında eğitsel başarıyı arttıracacağına inanan eğitimcilerin ve sosyal politika uzmanlarının her zaman öncelik verdiği bir konu olmuştur. Ancak, buna rağmen çok az araştırma eğitim ve ailesel katılım ilişkisinin farklı boyutları ve bunların sonuçları üzerinde yoğunlaşmıştır. Bir ülkenin geleceği olan çocukların, okul döneminde başarılarını sağlamak ve onları daha refah bir düzeye çıkartmak için aile ve öğretmenler olarak onlara en iyi şekilde yardımcı olmak ve başarılarını desteklemek gerekir. Bu açıardan bakıldığında çalışmanın bu alandaki önemli bir boşluğun doldurulmasına ve eğitim kurumlarıyla aileler arasında sağlıklı bir etkileşim ve işbirliğinin sağlanmasına yönelik önerilerde bulunarak önemli bir katkıda bulanmayı amaçlamaktadır. Araştırma herhangi bir iddia taşımaktan ziyade eğitsel ihtiyaçların karşılanmasına yöneliktir. Şüphesiz araştırmanın bazı eksiklikleri olabilir. Bunların tamamlanması ve problemlere değişik açılardan da bakılarak, yeni çözümler üretilmesine gayret edilecektir.

Çalışmalarımnda bana yol gösteren saygıdeğer danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Cengiz YANIKLAR'a, yüksek lisansım boyunca görüş ve deneyimlerinden yararlandığım Yrd. Doç Dr. Muzaffer ALKAN'a, destekleri ve yardımları için arkadaşım Arş.Gör. Hicran ALKAN Öğr.Gör. Necla BİÇER'e, okulum Kars Sağlık Yüksekokulu akademik ve idari personeline, hayatım boyunca bana olan destek ve güvenlerini her zaman hissettiğim annem ve babama, eşim Şahin ve biricik kızım Ecenaz'a teşekkür ederim.

Kars, 2007

Nilüfer KIRANŞAL

TABLO LİSTESİ

	Sayfa No:
Tablo 1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	34
Tablo 2. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	35
Tablo 3. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımı.....	35
Tablo 4. Öğretmenlerin Mesleki Kademelerine Göre Dağılımı.....	36
Tablo 5. Öğretmenlerin Mezuniyet Branşlarına Göre Dağılımları.....	36
Tablo 6. Öğretmenlerin Okuldaki Konumlarına Göre Dağılımları.....	37
Tablo 7. Öğretmenlerin Ders Verdikleri Sınıfın Mevcuduna Göre Dağılımı..	37
Tablo 8. Öğretmen Öğrenci-Veli İletişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı..	38
Tablo 9. Öğretmenlerin Okul Başarılarını Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	41
Tablo 10. Öğretmenlerin Okul Aile Birliğinin İşlevlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	44

BÖLÜM-I

PROBLEMİN TANIMI

1. GİRİŞ

Bu bölüm araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve araştırma ile ilgili tanımlar ve yapılmış çalışmaları içermektedir.

Toplumsal yapının şekillendirilmesinde eğitim önemli bir rol oynamaktadır. Eğitimin kendisinden beklenen rolü yerine getirmesi okullar aracılığıyla gerçekleştirilir (Bayrak 2004).Toplumun eğitim ihtiyacının giderilmesi amacıyla oluşturulan temel kurumlardan birisi olan okul, kontrollü bir ortam yaratarak çocukta topluma ve kendisine yarar sağlayacak davranışları oluşturmaya çalışır (Gümüşeli, 2004). 1970'li yıllara değin okullardan beklenen görevler, okuma-yazma ve matematik öğretmek, içinde yaşanılan ülkeyi ve dünyayı tanımak ve iyi vatandaş yetiştirmek olarak tanımlanabiliyordu. Ancak, 20. yüzyılın son yarısında dünyada hemen her alanda gözlenen hızlı gelişmeler doğrultusunda okullardan beklenen görevler de değişmiştir (Ağaoğlu, 2004) .

Okul toplumsal istemleri gerçekleştirmek için oluşturulmuş bir sosyal bir örgüttür. Bu bakımdan içinde bulunulan toplumsal özelliklerin bilinmesi, toplumun beklentilerinin gerçekleştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Okuldaki eğitim öğretim sürecinin etkin kılınması çevresel özelliklerin dikkate alınması ile olanaklıdır (Bayrak, 2004).

Okul sosyal bir örgüttür. Okulun girdisi ve çıktısı insandır. Girdiyi çevreden alır, belirli bir eğitim sürecinden sonra ürünü tekrar çevreye verir. Bu yüzden çevreyle sıkı bir ilişki içindedir. Bu iş birliğinin tam olarak gerçekleştiği örgütlerde örgüt amacına ulaşır, gerçekleşmeyen örgütlerde ise eğitim örgütü tam olarak amacına ulaşamaz, sorunlar ortaya çıkar (Kolay, 2004) .

Her sistem, bir çevre içinde yaşar. Sistem, çevresi elverişli ise yaşayabilir. Çevre, sisteme ne denli gerekli girdileri sağlayabiliyorsa o denli elverişlidir. Her sistemin bir genel bir de özel çevresi vardır. Okulun genel çevresi, içinde yaşadığı toplumdur. Toplumun kültürel yapısı, siyasal düzeni, yönetsel birimleri, ekonomik yapısı, toplumsal değişim ve eğilimleri, kaynakları, yasal düzenlemeleri, bilimsel ve

teknolojik gelişmişliği gibi pek çok değişken dolaylı ve dolaysız olarak okulu etkilerler. Okulun özel çevresi ise girdilerini aldığı, mezunlarını saldığı, etkilendiği ve etkilediği öbür örgütlerdir. Bunlar üst eğitim örgütleri, öbür okullar, toplum, aileler, örgütler ve benzerleridir. Okul, bunlara girdisi ve çıktısı ile bağlı olduğundan, bunlar olmadan ne var olabilir ne de yaşayabilir (Başaran 2000).

Eğitimciler, öğrencinin okuldaki başarısını artıracak, toplumda iyi vatandaş olmasını sağlayacak yollar bulmaya ve geliştirmeye çalışmaktadır. Bu amaca ulaşmak için de, eğitim ve öğretim, ancak aile-okul-çevre işbirliğinde mümkün olabilmektedir. Nitekim bunlar arasında olumlu bir bağ kurulduğu zaman eğitim ve öğretim istenilen düzeyde gerçekleşir. Araştırmalar, okul-aile işbirliği programlarına erken yaşlarda başlanılmasının ve okul yılları boyunca sürdürülmesinin, çocukların davranışlarını ve akademik başarılarını etkilediği ve olumlu yönde artırdığını göstermektedir. Ayrıca çocuğun gelişimi de, erken ve devamlı okul-aile işbirliğinden önemli derecede etkilenmektedir (Arslan ve Nural, 2004). Araştırmacı ve uygulayıcılar, okulda aile katılımı ve çocuğun başarısı arasında güçlü bir bağlantı olduğunu onaylamışlardır (Atayeter, 2004).

Öğrenme-öğretme sürecine ilişkin olarak okul başarısını artıran faktörler üzerinde yapılan araştırmalar, okul başarısı üzerinde okul-aile dayanışmasının önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Ailelerin okul ilişkilerine yönelik tutum ve davranışlarının ülkemizde genellikle olumsuz olduğu görülmektedir. Okula çağrıldığı zaman çoğu veli, yine para toplanacak veya öğrencisinin okulla ilgili bir sorunu olduğu kaygılarını yaşamaktadır. Bu yüzden endişelenirler ve okula gelirken rahatsızlık duyarlar. Bazı öğrenci velileri de okulun rolünü yerine getirdiğine inanarak çok fazla kendisinin yapabileceği bir şeyin olmadığı düşüncesiyle okula gelmek istemezler (Atayeter, 2004).

Okulun beklentileri ile ailenin beklentileri birbiriyle eşgüdümlü olmalı; ve birbirini tamamlayan bir anlayış içerisinde devam ettirilmelidir. Okul başarısının %50'sinden fazlası ailenin katkısıyla sağlanmaktadır. Okul aile birliğinin yeterince geliştirilemediği ortamlarda öğrenci başarıları da oldukça düşüktür. Bu nedenle eğitim ortamlarında başarının elde edilebilmesi için okul-aile dayanışmasının ön plana çıkarılması gerekmektedir.

Eğitim süreci velisiz düşünülemez. Bu nedenle eğitimde, veli öğesi mutlaka

sürece katılmalı ve katkıda bulunmalıdır. Eğitim ve veli boyutu bir arada düşünülmelidir. Çünkü bir ülkede ancak eğitim sorunlarını çözerek tüm sorunlar ortadan kaldırılabılır. Bu sorunların çözülmesinin yollarından biride okul aile işbirliğinin sağlanmasıdır (Kahramanoğlu, 2004).

1.1. Amaç

Bu araştırmanın amacı; eğitim kurumlarıyla aileler arasında sağlıklı bir etkileşim ve işbirliğinin sağlanmasına yönelik mevcut durum hakkındaki ilköğretim öğretmenlerinin bakış açılarını tespit etmek, okul aile dayanışmasının öğrencinin başarısı üzerindeki etkiyi bu konuda yapılan araştırma ve inceleme bulgularının ışığında ele almak ve okul- aile işbirliğinin sağlanmasına yönelik öneriler geliştirmektir.

1.2. Önem

İlköğretim çağındaki çocuklar, çevrelerinden oldukça etkilenirler. Çevresel uyaranların, çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal vb. sosyal gelişimleri gidişatları üzerinde de büyük etkisi olmaktadır. Yıldız (1999)' a göre okul başarısızlığını sadece zihinsel faktörlere bağlı olarak değerlendirmek yetersizdir. Zihinsel faktörler yanında aile ve çevresel faktörlerin de etkili olduğu bilinmektedir. Bu nedenle çocuğun kişiliğinin ilk temellerinin atıldığı ve eğitim sürecinin üçlü sacayağından biri olan ailenin, çocukları üzerindeki etkilerinin ne derecede önemli olduğunun farkında olmaları yani konuya bilinçli olarak yaklaşabilmeleri gerekmektedir. Tabi ki iş sadece aile ile bitmemekte çocuğun bu süreçte içinde bulunduğu okul, öğretmenler, yöneticiler vb. eğitim personeli de aile ile sıkı bir işbirliği halinde olmalı ve karşılıklı olarak birbirlerinin destekleyebilmelidirler (Kahramanoğlu, 2004).

Yapılan araştırmalar, ana babanın okul etkinliklerine katılımı ile çocuğun eğitime ilgisi ve başarısı arasında doğrudan yüksek bir ilişki olduğunu göstermiştir. Ülkemizde ise okul ile aile arasında planlı bir iletişim olduğu söylenemez. Bulgulara göre yönetici, öğretmen, okul ve aile arasındaki ilişkiler plansız ve rastlantısaldir (Aslan, 1984).

Okul çevresinin okulda yürütülen eğitim sürecinin her boyutuna etki edebilmesi, okulun çağdaşlık göstergelerinden biridir. Okul çevresinin okulda yürütülen eğitim sürecine etki edebilmesi ise okul aile birliği aracılığı ile sağlanır (Albayrak, 2004).

Türk (1998)' e göre ülkemizde okullarda öğrenci başarısının çok düşük olduğu ve bunun öğrenci maliyetini yükselttiği, bireyin ekonomik verimliliğini düşürdüğü ve bununla devlete ağır bir yük olduğu çok sık dile getirilmektedir. Ancak bütün bunlara karşın, öğrenci başarısının nasıl artırılacağı konusunda ciddi araştırmalar yapılmadığı gibi, bu başarıyı etkileyen çeşitli değişkenlerden biri olan zihin dışındaki etmenlerden, aile faktörü ile ilgili birkaç çalışma dışında üzerinde çok ciddi durulmamaktadır.

Eğitim fertlerin istedik davranışlar kazanmaları için etkili bir çevre yaratma faaliyeti olduğuna göre, başarıyı etkileyen zihinsel olmayan etmenlerden, aile faktörünün etkisinin bilinmesi öğrenmeye elverişli, etkili bir çevre yaratmada, hangi şartların ne yönde kontrol edilip ayarlanması gerektiği hakkında eğitimcilere fikir verebilir.

Oğan (2000)'a göre ilk ve ortaöğretim sistemimize ilişkin yapısal nedenlerle, okul yönetici ve öğretmenlerin tutum ve davranışları nedeniyle sağlıklı bir okul-aile işbirliğinin gerçekleşmemektedir. Okul aile birliği gibi okul ve veliler arasındaki etkileşimi sağlaması beklenen kurumlar yeterince işlevsel olamamaktadır. Bu çerçevede içinde okul aile birliğinin ana-baba eğitimine ilişkin görevlerinin yeterince yerine getiremedikleri gözlenmektedir.

Sonuç olarak bu araştırma; okul-aile dayanışmasının öğrencinin başarısı üzerindeki etkisinin belirlenmesi, öğretmenlerin ailelerden çocukların eğitsel başarıları ile ilgili neleri talep ettiklerinin saptanması, öğretmenlerin ailelerin isteklerine nasıl karşılık verdiklerinin saptanması, okul-aile işbirliğinin sağlanmasına yönelik öneriler geliştirmesi açısından önemlidir. Böylece eğitim sistemimizin daha etkin ve verimli olması için alınabilecek önlemlere de ışık tutacaktır.

1.3. Problem

“İlköğretim okullarında aile ve okul arasındaki etkileşim hangi düzeyde gerçekleşmektedir?”

1. 4. Alt Problemler

1. Öğretmenlerin ailelerin eğitim ve başarı taleplerine karşılık vermeleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. Okul aile işbirliğinin öğrenci başarısına katkısının öğretmenler tarafından değerlendirilme boyutu nedir?
3. Öğrencilerin okul başarılarında, zihin dışındaki etmenlerden aile okul işbirliğinin ne derecede etkili olduğunun öğretmenler tarafından değerlendirme boyutu nedir?

1.5. Varsayımlar

Araştırmanın planlanması ve yürütülmesinde şu varsayımlardan yola çıkılmıştır;

1. Araştırma için geliştirilen veri toplama aracının araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır.
2. Bu çalışmada kullanılan ankete verilen cevapların katılımcıların gerçek görüşlerini yansıttığı düşünülmektedir
3. Seçilen örneklemin evreni temsil ettiği düşünülmektedir
4. Araştırmada kullanılan anketin belirlenen alt problemlere cevap verecek düzeyde ve objektif olduğu varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma; 2006-2007 öğretim yılı Kars il merkezinde bulunan ilköğretim okulları ile, bu okullarda görevli olan ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan öğretmen görüşleri ile, konu ile ilgili düzenlenen veri toplama aracındaki sorular ve 2006-2007 öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Okul: Okul toplumun eğitimden istek ve beklentilerini karşılamak üzere eğitim sisteminin en alt birimini oluşturan bir örgüttür (Hoşgörür, 2004).

Okul Çevresi: Bir okulun çevresini, okulu etkileyen varlıkların, olay ve olguların, düşüncelerin tümü oluşturur. Okulun genel çevresi içinde yaşadığı toplum, özel çevresi ise girdilerin alındığı, mezunları saldıdığı, etkilendiği ve etkilediği öbür örgütlerdir (Başaran, 2000). Okulun çevre ile ilişkisi çevredeki yerinin ve durumunun halka götürülebilmesi ve halkın buna uyum sağlamasıyla ilişkilidir (Oğan, 2000).

Aile: Aile yüz yüze ve içten ilişkilerin en yoğun olduğu birincil gruplardandır. Başka bir açıdan aile, çocuğun doğuştan üyesi olduğu en küçük toplumsal bir kurumdur. Çocuk ilk toplumsal davranışlarını aile bireyleri ile etkileşime girerek ve onları taklit ederek öğrenir. Aile eğitim açısından okulun dışındaki en etkili çevresidir (Tezcan, 1996) .

Okul Aile Birliği: Okul ve aile arasındaki bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ve okul arasındaki iletişimi ve işbirliğini sağlamak, eğitim öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak ve okula maddi katkı sağlamak üzere kurulur (Oğan, 2000).

İletişim: İletiyi gönderen ve alan arasında oluşturulan bir alış veriş ilişkisi içinde paylaşılan, ortaklaşa yararlanım ile oluşan bir süreçtir (Hoşgörür, 2004).

1.8. Yapılan Kuramsal Çalışmalar

Yapılan literatür taramasında, araştırmayı destekler yönde bulgular içeren araştırma ve yayınlara rastlanmıştır. Bu araştırmaların bazılarının içerik ve özelliklerine aşağıda değinilmiştir.

Münevver Oğan tarafından yapılan “Okul, Okul Aile Birliği ile Ana-Baba İletişimi ve Velilerinin Eğitim Beklentisi” konulu araştırma bulguları ve önerileri şöyle sıralanmaktadır (Oğan, 2000: 86–91);

1. Veliler, okul aile işbirliğinin geliştirilmesi konusunda etkili çalışma, kararlara katılım, iletişim ve güç olma bilincinin geliştirilmesini önermektedir. Bu önerilerin öncelikleri kadın ve erkek velilere göre değişebilmektedir.

2. Veliler, duyarsızlık, aileleri eğitecek yayınların yeterli olmaması, konunun basında yer almaması ve velileri eğitecek bir kurumun olamaması yüzünden “veliler suçlanıyor ama eğitilmiyor” yargısına katılmaktadır. Kadın ve erkek velilere göre bu nedenlerin yer değiştiği görülmekle birlikte her iki cinste duyarsızlığı en temel neden

olarak göstermektedir.

3. Velilerin büyük çoğunluğu (% 93.77), okul aile birliğini aile eğitimini gerçekleştirmede yetersiz bulmaktadır. Yine de okul aile birliği tarafından gerçekleştirilebilecek eğitim yöntemleri konusunda düzenli görüşme yapılması, düzenli toplantı yapılması, bilimsel etkinlik düzenlenmesi, bülten çıkarılması ve bireysel eğitim yapılması biçiminde görüş bildirmektedir. Bu öneriler öğrenim durumuna, cinsiyete ve okul türüne göre farklı sıralanabilmektedir.

Araştırmacının önerileri ise şöyle sıralanmaktadır;

- Velilerin çocuklarının okuluna daha sıklıkla ve huzur içinde gidemedikleri göz önünde tutularak, okul yöneticisi ve öğretmenlerin tutum ve davranışlarını değiştirmek için hizmet içi eğitim çalışmaları yapılmalıdır.

- Velilerin büyük çoğunluğu okul- aile birliğinin amaçlarını, okul aile birliğine nasıl üye olunduğunu bilmemektedir. Bu yüzdende veli okul işbirliği istenen düzeyde gerçekleşmemektedir. Okul yönetimleri her öğretim yılının başında velilere okul aile birliği hakkında bilgiler vermeli, üyelik koşullarını, okul aile birliğinin amaçlarını açıklamalıdır.

Nevruz Yıldız tarafından yapılan “Çocukların Okul Başarısında Aile ve Çevresel Faktörlerin Rolü: Orta İkinci Sınıf Öğrencileri ile İlgili Bir Araştırma” konulu araştırma bulguları ve önerileri şöyle sıralanmaktadır (Yıldız,1 998: 129-139);

- Anne babanın eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencinin başarı düzeyi yükselmektedir. Okul başarısızlığının en önemli nedeni anne baba eğitimsizliğinden kaynaklanmaktadır.

- Okuldaki başarısızlığı her şeyden önce babanın öğrenim durumu, mesleği, oturulan meskenin durumu, aylık gelir ve öğrencinin aldığı haftalık harçlık miktarının etkili olduğu belirlenmiştir. Ailenin ait olduğu sosyal çevre, aileye sağladığı kolaylıklar ya da engellemelere neden olabilmektedir.

- Öğrencinin devam ettiği okul türünün başarıyı etkilediği belirlenmiştir. Özel okula devam eden öğrencilerin daha iyi imkânlara sahip oldukları, için daha başarılı olduğu görülmektedir.

- Araştırma sonucunda öğrencilerin başarısızlık nedeninin maddi imkânsızlık ve kültürel yetersizlikten kaynaklandığı belirlenmiştir. Anne ve babanın eğitim ve mesleki yetersizlikleri oranında çocuklar başarısız olabilmektedir.

Araştırmacının önerileri ise şöyle sıralanmaktadır;

➤ Anne ve babalar öğretmenlerle yakın ilişki içinde olmalı, gerektiğinde öğretmene rehberlik edebilmelidir. Çocuktaki gelişme ve gerilemeleri yakından takip ederek öğretmenin tavsiyelerine önem vermelidir.

➤ Öğretmenler branşlarında çok iyi yetiştirilip öğretme kabiliyeti kazanacak şekilde mezun edilmelidir. Her öğretmen öğrenci için takip çizelgesi oluşturmalı, anne ve babalarla sürekli iletişim ev etkileşim içerisinde olmalıdır.

➤ Anne ve babalar çocukları ile iyi iletişim kurabilmelidir.

Ender Kahramanoğlu'nun "Velilerin Okul ve Çocukları Hakkındaki Bilgileri ve Bu Bilgileri Edinme Yolları (Sakarya İli İlköğretim Örneği)" konulu araştırma bulguları ve önerileri şöyle sıralanmaktadır (Kahramanoğlu, 2004: 108–128);

❖ Okul aile birliği konusunda sorulan sorulara veliler okul aile birliğinin eğitime önemli katkısının olduğu görüşünde birleşmişlerdir.

❖ Veliler çocukların akademik başarıları ve bu başarıyı etkileyen faktörlerin bilinmesi gerektiği görüşünü çok önemli bulmuşlardır.

❖ Öğrenci velileri ile okullar arasında iletişim kopukluğu olduğu söylenebilir ayrıca velilerin okul–aile birliklerinin eğitimde ne derecede önemli bir yere sahip olduğunu ve bu kuruluşların görev ve sorumlulukları konusunda bilgi sahibi olmadıkları sonucuna varılabilir.

❖ Veliler çocukları hakkında sık sık bilgi alma ihtiyacı duymayıp, sınıf öğretmenin kendilerini çağrılmalarını bekledikleri çıkarılabilir.

❖ Veliler öğrencilerin en çok ders başarısına önem vermektedirler.

❖ Veliler için çocuklarının başarısı, genelde ders başarısı olarak algılanmaktadır.

❖ Eğitim seviyesinin yükselmesi ile beraber velilerin beklentileri de farklılaşmaktadır

❖ Gelir durumunun farklı olmasının bir sonucu olarak yaşam standartlarının değişmesi ile veliler arasında okul ve çocuk ile ilgili beklentilerinin farklılaştığı söylenebilir.

❖ Veliler okul aile birliği ile ilgili gündemde en fazla ele alınması gereken konuların ders çalışma yöntemleri ve anne baba tutumları olduklarını belirtmişlerdir.

❖ Düşük gelire sahip olan veli grupları ile daha fazla gelir grubuna sahip veliler arasında beklenti farklılıkları ortaya çıkmıştır.

Araştırmacının önerileri ise şöyle sıralanmaktadır;

- ✓ Okul aile birliğini geliştirici önlemler alınmalıdır
- ✓ Okul yöneticileri ile veliler arasındaki iletişim kopuklukları giderilmelidir.
- ✓ Okul yöneticilerinin yönetim bilgileri ve insan ilişkileri becerilerini geliştirecek hizmet için eğitim programları hazırlanmalı ve uygulanmalıdır
- ✓ Okul yönetimi okulu görsel ve işitsel iletişim araçları, sosyal etkinlikler ve basın yoluyla çevreye tanıtılmalı ve velilerin okulda alınan kararlara katılımları sağlanmalıdır.
- ✓ İlköğretim okullarında sık sık veli toplantıları düzenlenmeli ve bu toplantılarda da okul aile birliğinin kuruluş amaçları detaylıca anlatılmalıdır.
- ✓ Velilerin okuldaki kararlarına katılımı sağlamak için Okul Aile Birliğinin işlevselliği artırılmalıdır.
- ✓ Okullarda velilerin rahatlıkla girebilecekleri, kendilerini iyi hissedebilecekleri ve okul elemanları ile birebir görüşme imkanı bulabilecekleri Okul Aile Birliği salonları oluşturulmalıdır.
- ✓ Öğretmenler ve okul yöneticileri belirli aralıklarla aile ziyaretlerinde bulunmalıdır.

Hamdi Atayeter tarafından yapılan “ İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliği (Diyarbakır İl Örneği)” konulu araştırma bulguları ve önerileri şöyle sıralanmaktadır (Atayeter, 2004: 92–97);

- Okul yöneticilerinin, okulun ve okuldaki etkinliklerin velilere tanıtılması konusunda ilgili belirli bir programları bulunmamakta, bu alandaki etkinlikler rastlantılara dayalı olarak gerçekleşmektedir.
- Yöneticilerin, okul-veli ilişkilerinde informal boyutu yeterli düzeyde kullanmadıkları görülmüştür.
- Okulun ve okuldaki etkinliklerin velilere tanıtılması konusuna, yöneticilerin özel bir önem vermedikleri anlaşılmaktadır.
- Yöneticilerin, mesleki deneyimleri ve hayat tecrübeleri arttıkça, velilerin bilgilendirmesi konusuna daha çok önem verdikleri görülmektedir.
- Veliler okuldaki her türlü alt yapının ve eğitim öğretim koşullarının, devlet tarafından hazırlanması gerektiğini düşünmektedir.
- Veliler, yöneticilerden çok öğretmenle ilişki kurmakta ve yönetsel etkinliklerden

çok öğretim faaliyetleri konusunda bilgi edinmek istemektedir.

- Okul veli ilişkileri bireysel düzeyde kalmaktadır. Veliler arasında etkili bir iletişim söz konusu değildir.

- Yeni göreve başlayan ve hizmet süresi az olan yöneticilerin, veli toplantılarında alınan kararları daha az önemseydiği ve uyguladığı görülmüştür.

- Hizmet süresi artıkça okulun işleyiş ve işleriyle ilgili velilerin daha çok bilinçlendirilmesi gerektiği görüşü çoğalmaktadır.

- Hizmet süresi artıkça yöneticilerin, velilerin eğitim öğretim ve okulla ilgili kararlara katılımları konusunda daha olumlu düşündüklerini söyleyebiliriz.

Bulgular ışığında araştırmacının geliştirdiği öneriler ise şöyle sıralanmaktadır;

- Yöneticiler belirli gün ve saatlerini veliler ile görüşmeye ayırmalıdır
- Velilere zaman zaman anket uygulayarak onların okul ve beklentileri ile ilgili görüşleri öğrenilmelidir

- Okuldaki sosyal faaliyetler konusunda velilere gerekli bilgiler verilmelidir

- Velilerle gerekli iletişim kurulabilmesi için “okul bültenleri ve okul yıllıkları” çıkarılmalıdır.

- Okul yöneticileri ve öğretmenler okul-veli ilişkileri konusunda hizmet içi eğitimden geçirilmelidir.

Fadime Albayrak'ın “İlköğretim Okullarının Yönetiminde Okul Aile Birliklerinin Okul Yönetimine Katkısı” konulu araştırma bulguları ve önerileri şöyle sıralanmaktadır (Albayrak, 2004);

- Öğrencilerin eğitim ve öğretimi konularında okul aile birliği ile okul yönetiminin yeterli düzeyde iş birliği yapmadığı söylenebilir.

- Toplumsal yardımlar ve hizmetler boyutunda da okul yönetimi ile okul aile birliği arasında iş birliği olmadığı sonucuna varılabilir.

- Okul aile iş birliğini geliştirmeye yönelik konularda okul yönetimi ile okul aile birliği arasındaki iş birliğinin yeterli olduğu sonucuna varılabilir.

- Okul aile birliği üyelerinin okul yönetimi ile ilgili iş birliğinin zayıf olduğu konular ise, öğrenciler gelişimi, eğitimi ile ilgili konferanslar düzenlenmesi, sosyal ve kültürel faaliyetler, çevrenin eğitim ihtiyaçlarının tespit edilmesi sayılabilir.

- Okul aile birliği üyeleri, okul ile aile iş birliğini geliştirmeye yönelik konulara da önem vermektedirler. Bu durum okul aile birliğinin önemine inandıklarını gösterir.

Bulgular ışığında araştırmacının geliştirdiği öneriler ise şöyle sıralanmaktadır;

❖ Okul aile arsındaki bağları kuvvetlendirmede okul aile birliğine önemli görevler düşmektedir.

❖ Okul aile birliğini daha verimli kılmak öncelikle öğretmen ve okul yönetiminin çabaları ile mümkün olacaktır.

❖ Okul aile birliği hakkında veli öğretmenlerin bilinçlendirilmesi

❖ Okul aile birliği üyelerinin eğitimi bireylerden seçilmesi

❖ Düzenli toplantıların yapılması ve toplantılarda öğretmenlerinde olması

❖ Toplantıda alınan kararlardan tüm üyelerin haberdar edilmesi

Elife Doğan tarafından yapılan “Ankara Merkez İlköğretim Okullarında Okul-Aile İletişiminin Engelleri” konulu araştırmaya göre okul-aile iletişimde “çoğunlukla” karşılaşılan engeller şunlardır (Doğan, 1995,s. 109–116) ;

- ✓ Okul ve öğrenci ile ilgili bilgilerin velilere öğrencilerle iletilmesi,
- ✓ Okulla ilgili kararların alınmasına katılamama,
- ✓ Öğretmenlerle rahat iletişim kuramaması,
- ✓ Velilerin okula ve öğrenciye yeterli zaman ayıramaması,
- ✓ Sınıflardaki öğrenci sayılarının fazla olması,
- ✓ Velilerin her fırsatta öğretmen ve yöneticilerle görüşmeye çalışması.

Mualla Bilgin’in “Ankara Merkez İlçelerindeki Ortaokullardan Okul ile Ailenin işbirliği ve Soruları” konulu araştırmasında ise elde edilen bulgular ve geliştirilen öneriler şunlardır (Bilgin, 1990, s.211–212) ;

▪ Denek gruplarının tümünü görüşlerine göre yönetmelikte yer alan Okul Aile Birliği görevleri gereklidir.

▪ Okul Aile Birliği görevleri, yönetmen ve Ana–Baba gruplarının görüşlerine göre uygulanmamakta, öğretmen grubunun görüşüne göre uygulanmaktadır.

▪ Okul Aile Birliği görevlerinin gereklilik ve uygulama düzeyleri arasında olumlu bir ilişki bulunmaktadır.

▪ Ana- Babalar, Okul Aile Birliğinde kendilerine düşen görevlerde, yönetmen ve Ana–Baba Gruplarının görüşlerine göre yeterli; Öğretmen grubunun görüşlerine göre yetersizdir.

▪ Okul Aile İşbirliği sorunları görev alanlarına göre saptanmış; ayrıca “Ana–Baba Eğitimi”, “Ev ziyaretleri”, “Yönlendirme” ve “Yaşam boyu eğitim” kapsamı içerisinde

tartışılmıştır. Ayrıca Okul-Aile Birliği görevleri, “Ulusal ve Evrensel değerler oluşturma”, “Okul-Aile işbirliğini geliştirme”, “Bireysel gereksinimleri karşılama”, “Toplumsal yardım ve hizmetler” olmak üzere dört görev alanına ayrılmıştır.

Bulgular ışığında araştırmacının geliştirdiği öneriler ise şöyle sıralanmaktadır:

- Okul-Aile Birliği yönetmeliğinin uygulanması için, okul iş görenleri ve Ana-Babaların görüş birliğine vardıkları yıllık etkinlik programları hazırlanmalı ve uygulanma süreci dikkatle izlenmelidir.

- Okul-Aile Birliğinin uygulanamayan maddeleri konusunda gerekli önlemler alınmalıdır.

- Okul iş görenleri ile ana-babalar arasında daha açık bir iletişim sağlayabilmek için, duyarlılık eğitimi sürecinden yararlanılması düşünülmelidir.

- Okul düzeyinde ya da bölgesel nitelikte “Ana-Baba eğitimi” programları düzenlenmelidir.

- Öğretmenlerin öğrencilerle daha yakın bir ilişki içinde olabilmeleri amacıyla öğrenci yoğunluğunun ve ders yükünün azaltılması için önlemler alınmalıdır.

- Yönetmen ve Öğretmenler, gerek hizmet öncesi eğitimleri süresince gerekse hizmet içinde Ana-Baba ile birlikte çalışma konusunda yetiştirilmelidir.

- Okul ve Aile her türlü fırsattan yararlanılarak öğrencileri ilgi ve yetenek alanlarına yönlendirmeye çalışılmalıdır. Bu durum, okulun dış verimliliğinin artmasının yanı sıra öğrencilerin, geleceğin Ana-Babaları olarak bilinçlenmelerini sağlayabilir.

- Okul Aile işbirliğinin işlevsel kılınabilmesi için “Yaşam boyu eğitim” kavramının benimsenmesi ve Okullarda uygun koşulların yaratılmasına çalışılmalıdır.

- Okul Aile işbirliği, salt merkezci eğitim sisteminin yasal düzenlemeleri çerçevesinde gerçekleştirilemez. Bu nedenle Avrupa ülkelerinin birçoğunda görüldüğü gibi, Okul Aile Birliğinin yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde örgütlenmesi için girişimlerde bulunulmalıdır.

Gültekin Eroğlu'nun “Malatya Lisesi Öğrencilerinin Başarı ve Başarısızlıklarında Etkili Olan Faktörlerin Sosyolojik Bakımdan İncelenmesi” konulu araştırmasından aktardığına göre; Heymenen ve Loxley'in 1989'da 13'ü gelişmiş ve 16'sı ise az gelişmiş veya gelişmekte olan toplam 29 ülke verilerinin kapsayan çalışmalarında iki ülke grubu arasında anlamlı farkların olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada sunulan bulgular, gelişmiş ülkeler grubunda ailenin öğrenci başarısı

zerindeki etkisinin, okulunkinden daha büyük olduğunu, az gelişmiş ülkelerde ise, durumun tersine döndüğünü, yani okulun etkisinin ailenin etkisinden daha büyük olduğunu göstermektedir (Eroğlu, 1999).

Konuyla ilgili araştırmalardan da anlaşılacağı gibi ocuk ve gençlerin başarısı için okul-veli işbirliği gerekmektedir. Bu konuda Okul Aile Birliği, okul yönetimi, anne, baba ve öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir.

BÖLÜM II

1. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ

Öğrenme-öğretme sürecine ilişkin olarak okul başarısını artıran faktörler üzerinde yapılan araştırmalar, okul başarısı üzerinde okul-aile dayanışmasının önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Ülkemizde, özellikle ilköğretim düzeyinde konunun yeterince araştırılmadığı ve açıklığa kavuşturulmadığı görülmektedir. Bu bölümde bu araştırmalar doğrultusunda kuramsal bilgilere ulaşılmıştır.

1.1. Okul ve Okul Başarısı

Okul, istenilen yönde davranış değişimini oluşturacak öğrenmelerin gerçekleştirilmeye çalışıldığı özel bir kurumdur. Okul, öğrenmeyi planlı, kontrollü bir ortam içinde oluşturmaya çalışır. Okulda öğrenme, öğretme yoluyla gerçekleştirilir (Fidan, 1986) .

Çocuğu sosyalleştiren ilk toplumsal kurum olan aileden sonra onu toplum hayatına hazırlayan ikinci önemli kurum okuldur (Kıncal, 2001).

Okul hizmet ettiği toplumun bütün tarihi, ekonomik ve sosyal güçlerinin etkisi altında bulunmakta ve sosyal çevrenin bütün unsurlarıyla karşılıklı ilişkilere girmektedir. Okulun içerisinde yer aldığı toplumdan ve bu toplumun problemlerinden soyutlanması düşünülemez

(Kıncal 2001).

Okul başarısı akademik bir üstünlüğün göstergesi olarak kabul edilir. Öğrencinin okulda başarılı olabilmesi için zekâ ve yeteneklerinin yanında okul ve aile faktöründe önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Satır'a göre (1996), Diaz (1989) tarafından yapılan bir araştırmada; akademik başarısı düşük ve sınıfta kalma riski taşıyan öğrencileri diğer öğrencilerden ayıran en önemli etkenin, anne baba desteği ve ilgisinden yoksunluk olduğunu saptamıştır. Yine Satır (1996) ve Estman (1988) tarafından yapılan bir araştırmada eğitim açısından destekleyici yaklaşım içerisinde olan ailelerin çocuklarında, okul başarısının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Aile içi uyumun, ailenin destekleyici yaklaşımının ve ailenin okul etkinliklerine katılmasındaki çeşitliliğin, okul başarısı üzerinde önemli etkileri vardır.

Malkoç'a göre (1993) Jencks ve arkadaşları tarafından yapılan kapsamlı bir araştırmaya göre aile özellikleri, öğrencinin okul başarısındaki en önemli çevre faktörünü oluşturmaktadır. Çelenk (2003) tarafından yapılan araştırmada okul başarısının yarısından çoğunun, ailenin katkısıyla gerçekleştiğini saptamıştır.

Öğrenci başarısının okulların yapısı veya sosyo-ekonomik koşullarından ziyade aile-okul iş birliği ile arttığı Griffith ve Chu ve Williams tarafından yapılan çalışmalarda tespit edilmiştir. Ancak, öğrenme ve davranış sorunları olan öğrenciler ailelerinin öğretmenlerle yaptıkları görüşmelerin öğrencilerin okul-içi ve okul-dışı faaliyetlerinden ziyade öğrencinin notları üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür (Demirbulak, 2000).

Sistem yaklaşımıyla incelendiğinde, okulun açık bir sistem olduğu ve çevresiyle yoğun bir ilişki içinde bulunduğu görülmektedir. Bu nedenle, okul, çevresinde yer alan gruplardan etkilenmekte ve onları etkilemektedir. Bu gruplardan biri de, öğrenci velilerinin oluşturduğu gruptur. Veliler, eğitim süreci içinde oldukça önemli rollere sahiptir. Hem okulun hem de velilerin bunun bilincinde olmaları gerekir. Anne babanın okula, dolayısıyla eğitim sistemine olan tavrı, okulun öğrenciye etkisiyle ve okulla olan ilişkileriyle örüntülüdür (Başaran, 2000).

1.2. Okul ve Çevre İlişkileri

Bir eğitim kurumu olan okulun en önemli özelliklerinden birisi, insan unsurunun ağırlıklı olması ve sosyal bir ortam içinde çevrenin bir parçası olarak varlığını sürdürmesidir. Okulların temel görevi, müşterilerine hizmet sunmaktır. Okulların müşterileri, onların çevrelerini oluşturur. Bunlar başta öğrenciler, veliler, öğretmenler ve iş çevresidir (Aytaç, 2000, s.108).

Okul yönetiminde, anne ve baba (velilerin) söz sahibi olması, okulun çevre ile olan ilişkilerini olumlu yönde etkilemektedir. Veliler, okul aile birliğinin doğal üyeleri olarak ve aynı zamanda toplumun içinde yer alarak her iki tarafın temsilcisi konumundadır. Çevrenin desteğini alan okullar, amaçlarına daha etkin bir şekilde ulaşırlar. Okulun amaçlarından en önemlilerinden biride zaten çevrenin

kalkınmasıdır (Albayrak, 2004).

Albayrak'ın aktardığına göre; Eccles ve Harold (1993) okul çevresini oluşturan kişilerin öncelikle anne ve babalar olduğunu savunmuştur. Anne ve babalara okul çevre ilişkilerini geliştirmede, okulu çevreye tanıtmada büyük görevler düşmektedir. Anne ve babalar okulun dışındaki bireyler olarak, kendi çocuklarının da gelişimini göz önünde bulundurarak okula pek çok düzeyde katkı yapabilirler (Albayrak, 2004).

1.3. Aile, Aile Kurumu ve Eğitim

Aile toplumun çekirdeğini oluşturur. İnsanoğlunun ilk olarak gerçekleştiği toplumsal kurum ailedir. Aile kurumu insanın bir yandan soyunu sürdürme içgüdüsel davranışının, diğer yandan da daha uyumlu, daha sağlıklı yaşama arzusunun bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Hoşgörür, 2004, s.105).

Günümüzde aile, eğitim fonksiyonlarını gerçekleştirme görev ve sorumluluğunu kendi dışındaki kurumlarla paylaşmak durumundadır. Bu sebeple ebeveyn, çocuklarına aktarılan bilgi ve becerilerin tek kaynağı durumunda değildir. Bu durum, bilimsel, teknolojik ve sosyal alanlarda meydana gelen gelişmelerin kaçınılmaz bir sonucudur.

Ailenin eğitimle ilgili olarak yerine getirmesi gereken görevleri beş başlık altında ele alabiliriz;

1. Çocukların yönlendirilmesi
2. Boş zamanlarını değerlendirme,
3. Çocuğu okula hazırlama
4. Okul başarısına katkıda bulunma
5. Okul- aile işbirliğidir

1.4. Okul Aile İşbirliği

Öğrencinin okuldaki gelişimi ailenin eğitime verdiği önem ile ilişkilidir. Aile-okul iş birliğinin iki avantajı vardır: Birincisi, ailenin okula ve öğrenciye gösterdiği ilgi, motivasyonu sağlar. İkincisi ise, okulun yapısını, değerlerini ve standartlarını tanıyan aileler çocuklarını daha iyi yönlendirebilirler (Berger, 1987).

Öğrencilerin başarısında okul-aile ve çevre faktörleri oldukça önemli bir yer

tutmaktadır. Çocukları ile ilgilenen, sorunlarını çözmeye çalışan, okulla iş birliğini geliştiren ailelerin çocuklarının başarısı ilgilenmeyen ailelere göre çok daha yüksektir. Okulun etkililiği ve öğrencinin sosyal, duygusal ve akademik açıdan gelişmesi ve başarılı olması açısından okul-aile iş birliği son derecede önemli görülmektedir (Rosenblatt ve Peled, 2002, 349–367) Okul-aile iş birliği öğrenci başarısının artması, katılım, güdülenme, kendine güven ve davranışların değişmesini sağlamaktadır. Ayrıca çocukların okul ve öğretmenlere ilişkin olumlu tutumlar geliştirilmesinde de aile katılımı temel bir araçtır.

Zorunlu eğitim geçmişe oranla daha uzun bir zamanı kapsamakla birlikte, çocuğun okulda geçirdiği zaman ailesi ve çevresiyle geçirdiği zamana göre hâlâ kısa olduğundan okul öğretmenlerinin aile çevresinde de desteklenmesi gereklidir. Çocuklarına destekleyici bir ortam sağlayan aileler, sosyo-ekonomik durumları yetersiz olsa bile çocuklarının okul başarısına olumlu etki yapabilirler. Öğrencilerin okul başarılarını artırmak hem ailelerin hem de okulun ortak sorunudur. Okul ve aileler bu amacı gerçekleştirmeye yönelik programlarını düzenlemek ve uygulamak için birlikte çalışabilir (Kolay, 2004).

Çelenk'e göre (2003) Hollingsworth ve Hoover (1999), çocukları doğrudan ve dolaylı yollardan eğittikleri için, anne ve babayı çocuğun evdeki öğretmenleri olarak ele almakta ve okulda öğretmen tarafından kazandırılacak olumlu bir davranışın evde anne-baba tarafından kolaylıkla bozulabileceğini belirtmektedirler.

Gordon'a göre (1993); anne-babaların, üzerinde durduğu en önemli konulardan biri, çocuklarının iyi bir eğitim alıp alamayacağıdır. Bu açıdan anne-babaların, çocuklarının eğitim yaşantılarını nasıl destekleyecekleri önem kazanmaktadır. Anne-babalar çocuklarının okul dışındaki öğretmenleridirler. Bu nedenle de öğretmenler, anne-babaların çocuklarına okul dışında yaptıkları eğitim uygulamalarının doğruluğundan kaygı duymaktadırlar. Öğretmenle; "Öğrenci ne tür bir eğitim ortamında yaşıyor? Aileler çocukların ödevlerini yapmalarına ne tür yardım sağlıyorlar? Aileler, okulu ve öğretmenleri eleştiriyorlar mı? Çocuklarının okul ve derslerle ilgili sorunlarını önemseyip ilgileniyorlar mı?" gibi sorulara yanıt ararlar (Çelenk, 2003) .

Rosental (2002)'a göre; öğrenciler günün başlangıcı ile bitişi arasında iki farklı dünya olan ev ve okul arasında gidip gelmektedirler. Birçok öğretmen toplumsal ve ailevî sorunların, okuldaki öğretim sürecini engellediğini düşünmektedirler.

Öğrencilerin bir kısmı okula yeterince beslenmeden, sağlık sorunları, güvenlik ve sevgi gibi temel gereksinimleri karşılanmamış olarak gelmektedirler. Öğretmenlerin ailelerle ilgili yakınmalarından biri de, ailelerin okula sağladıkları desteğin yetersizliği ve okulların amacı ve yapmak istedikleriyle ilgilenmemeleridir.

Aile-okul iş birliğinin iki avantajı vardır: Birincisi, ailenin okula ve öğrenciye gösterdiği ilgi, motivasyonu sağlar. İkincisi ise, okulun yapısını, değerlerini ve standartlarını tanıyan aileler çocuklarını daha iyi yönlendirebilirler (Berger, 1987).

1.5. Aile Katılımı ve Eğitim

Anne-baba ve öğretmenler, çocuklara elverişli bir öğrenme ortamı yaratabilmek için ortak bir çaba göstermelidirler. Çocuğun evde oluşan ilk öğrenme deneyimleri, okuldaki öğrenme girişimlerine destek sağlayarak, öğretmenin sınıf içi uygulamalardaki başarı şansını yükseltir. Bu yüzden öğretmenlerin çocuğun aile ortamlarını iyi değerlendirmeleri ve onun daha iyi eğitimine olanak hazırlamak amacıyla aile sorumlularıyla iletişim kurmaları önemlidir (Çelenk, 2003).

Ailenin okul ile işbirliği ve okul etkinliklerine katılımında üç temel yol vardır (Yaylacı, 1999):

- Okula Doğrudan Katılım: aileler çocuğun okulunu seçerler, okullarda ailenin ihtiyaçlarına cevap verebilecek biçimde kendilerini yapılandırır. Ailelerde okuldan daha fazla tatmin olmak ve okul etkinliklerine katılarak yönetici ve öğretmenlerle birlikte okulu yöneterek, problemleri çözerek gerçekleştirirler.

- Aile Eğitim Programları: Aileleri çocukların ilk öğretmenleri olarak desteklemek için ailelerin çocuklarıyla daha iyi iletişim kurmalarına yardım, çocuklarına çalışma alışkanlığı vb. bireysel nitelikleri kazandırmada yardım için eğitim programları düzenlenir.

- Aile Kaynak ve Geliştirme Programları: Aileye yönelik eğitim programları.

Albayrak'ın (1999) aktardığına göre ailenin okula katılımının taşınması gereken nitelikler üzerinde (PTA) Parent Teacher Association (Veli Öğretmen Derneği) tarafından bazı standartlar geliştirilmiştir:

1. İletişim: Okul aile arasında karşılıklı, çift yönlü, anlamlı bir iletişimin olması,
2. Aile: Ana babalık yeteneklerinin desteklemesi,

3. Öğrencinin Öğrenmesi: Ailelerin öğrencinin öğrenmesindeki vazgeçilmez rolleri,

4. Gönüllülük: Ailelerin okula katılımında gönüllü olmaları,

5. Okul kararlarını verme ve okula benimseme,

6. Toplumla işbirliği.

Flaxman ve İnger'e göre ise katılımı dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır(Yaylacı, 1999):

1. Okul aile iş birliği, çok amaçlı, iyi planlanmış ve uzun süreli düzenlendiğinde başarılı olur.

2. Okul aile iş birliği çalışmaları hem sorunların çözümüne hem de olası sorunların ortaya çıkmasını önlemeye yönelik olmalıdır

3. Okul aile işbirliği yalnızca ilk ve ortaokul düzeyinde değil, lise düzeyinde de önemli ve etkilidir

4. Ailelerin okul etkinliklerine katılımları için mutlaka iyi eğitilmiş olmaları gerekmez.

5. Okul aile işbirliğinin iyi düzenlenmesi en çok alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen çocuklara yarar sağlar.

Aileler, okulu yalnızca bir kamu hizmetinin sağlandığı, çocuklarının eğitimini ve başarısını gerçekleştiren, kendilerinin dışında bir kurum olarak görmemeli, önce kendi çocuklarının eğitimine, daha sonra diğer ailelerin çocuklarının başarısını nasıl arttırabileceklerine ve son olarak ailelerinden yeterince destek ve yardım alamayan çocukların eğitimine güçleri ölçüsünde katkıda bulunmayı temel bir görev ve sorumluluk olarak görmelidirler. Gerekli eğitim olanaklarından yararlanamayan ve ekonomik yaşamda yer alamayan bir bireyin, toplumda çeşitli sorunlar yaşanmasına neden olacağı ve tüm öğrenciler kendi ailemizin üyeleri olarak görülmeli ve okullara katılım çabaları arttırılmalıdır (Pehlivan, 2000).

Fiders ve Lewis, (1994)'e göre ailelerin okul etkinliklerine katılımı ve iş birliği sürecini engelleyen faktörler;

1. Ana-babaların kendi okul yaşantılarının olumsuzluğu: Birçok ana- babanın olumsuz okul yaşantılarına sahip olmaları, okula karşı olumsuz tutumlar geliştirmelerine yol açmaktadır.

2. Ailelerin ekonomik sorunları: Çoğu zaman ailelerin okula çağırılma nedenleri,

kendilerinden ekonomik katkılar istenmesidir. Ekonomik sıkıntılar ailelerin okul etkinliklerine katılımında gönülsüz davranmalarına yol açmaktadır.

3. Ailelerin okula ayırabilecekleri zamanın kısıtlı olması,

4. Ailelerin eğitim düzeyinin düşük olması,

5. Öğretmenlerin olumsuz tutumları: Öğretmenlerin ailelerin okula katılımı için zamanlarının olmadığı ve bu tür etkinliklere yeterince ilgi duymadıkları şeklindeki algıları, okul-aile iş birliğinin en önemli engellerindendir. Oysa aileler, okula nasıl katkıda bulunabilecekleri konusunda öğretmenlerin yol göstermelerini ve kendilerini somut olarak yönlendirmelerini beklemektedirler.

6. Ev ve okul kültürünün farklılığı (Pehlivan, 2000)

Bilgin (1990), okul ve aile işbirliği ve sorunları konusunda yaptığı araştırmada; “öğretmenlerin okul-aile ilişkilerini geliştirmede başarılı çalışmalar yaptığı, anne-babaların ise okul-aile ilişkilerini geliştirmede yetersizlikler gösterdikleri, anne-baba eğitiminin okul-aile ilişkilerini düzene koymada ve öğrencilerin okul başarılarının artırılmasında etkili olduğu” sonucuna varılmıştır.

Çelenk (2001)’in yaptığı bir başka araştırmada da öğretmenlerin; “okul ile işbirliği içinde çocuğu ile ilgilenen velilerin okul başarısını olumlu yönde etkilediği, çocuğu yanlış bir yönlendirmeden korumak, öğretmen-aile çelişmesini önlemek amacıyla velilerin okul tarafından eğitilmelerinin gerekli olduğu” görüşünde oldukları saptanmıştır.

Çelenk’e göre (2003); okulda yapılan evde anne-babalar tarafından da desteklenmediği sürece okul eğitiminde başarıya ulaşmak olası değildir. Okul ve aile iki farklı toplumsal kurumdur ve farklı beklentiler etrafında şekillenmişlerdir. Bu iki farklı kurumun çocukların eğitimleri konusunda çıkar birliğine getirilmesi gereklidir.

1.6. Ailesel Katılım ve Desteği Artırmada Aile ve Okulun Göz Önünde Bulundurulması Gereken Hususlar

Okul-aile birlikteliğinin oluşmasının ilk ve en önemli koşulu, her iki tarafın da kendi rolünü bilmesi ve bu rolün gereğini yerine getirmede karşılıklı işbirliği içerisinde çalışmaya hazır olmasıdır. Ancak böyle bir hazır bulunuşluk düzeyi ile aile ve okul bir takım

bütünlüğü ve amaç birliği içerisinde, üzerlerine düşen rolleri eksiksiz olarak yerine getirebilirler.

Okul veli işbirliğinde velilerin özellikle şu hususları göz önünde bulundurmaları gerekir:

1. Öğrencinin okul başarısında okul yönetici ve öğretmenleri kadar, velinin de rol ve sorumluluğu vardır.

2. Okulların başarısı okul müdürü ve öğretmenlerin çabası kadar, velilerin de okullarla etkili iletişim kurarak işbirliği yapmalarına bağlıdır.

3. Öğrencinin başarı düzeyi okulun fiziksel ve psikolojik koşulları kadar, ev ortamı ve koşullarından da etkilenir.

4. Ailenin okul etkinlikleri ve kararlarına katılımı, okulun işleyişi ile ilgili kuralları ve ilkeleri değiştirmek değil, onları daha uygulanabilir duruma getirme amacı ile yapılır.

5. Okulların başarısında okul koşullarının elverişli olmasının büyük payı vardır. Okul koşullarının iyileştirilmesi de büyük ölçüde maddi ve manevi destekle gerçekleşir.

6. Okullar belirli yasal ve bilimsel kural ve ilkelere uygun olarak işletilmek zorundadır. Bu kural ve ilkeler bazı durumlarda veli beklentilerine ve arzularına aykırı düşebilirler. Ancak konulan bu kural ve ilkelerin velileri okula karşı soğutmak amacıyla değil, öğrencilerin başarısı ve güvenliğini garantiye alma gerekçesiyle konulduğu gözden uzak tutulmamalıdır.

7. Aileler okul yöneticisi ve öğretmenleri değerlendirirken, yargılarken; sahip oldukları sınırlı sayıda çocukları için taşıdıkları sorumlulukları, yaşadıkları sıkıntıları dikkate alarak, empatik olmaya özen göstermelidirler.

Okul yöneticisi ve öğretmenlerin aile katılımı ve desteğini artırabilmek için şu hususları akıldan çıkarmamaları gerekir;

1. Ailenin desteği ve katılımı olmadan öğrenci ve okulu başarılı hale getirmek olanaksız değilse de çok güçtür.

2. Ailenin çocuğunun eğitimi konusunda ödev ve sorumlulukları yanında, çocuğu ile ilgili kararlara katılma, onun geleceğini şekillendirme hakkı vardır.

3. Aile katılımı okul işlerine müdahale etme, işleyişi engellemeden çok, okulla ilgili karar ve uygulamalarda şeffaflığın sağlanmaya ve dolayısıyla okulun saygınlığına katkıda bulunur.

4. Aile okul işbirliği sadece veliden finansal destek sağlama ile sınırlı kaldığında, etkili olmaz.

5. Günümüz koşullarında klasik müdür ve öğretmen anlayışı ile okulları işletmek olanaklı değildir. Çağdaş dünyadaki uygulamalar ve bu arada Türk Milli Eğitim sistemindeki değişim çabaları katılım esasına dayalı yürütülmektedir. Değişimden kaçınmak olanaklı olmayacağına göre, değişimi kabullenmek ve katılımı sağlayıcı planlı çalışmalara bir an önce girişmek kaçınılmazdır.

6. Okul müdürü ve öğretmenler sadece okuldaki öğrencilerin değil, okul çevresinin de toplumsal ve öğretim liderleridirler. Sorumlulukları sadece öğrencilere karşı değil, onların ailelerine de istenilen davranışları kazandıracak kadar geniş kapsamlıdır. Bu nedenle okul çevresindeki velilerin eğitim ve kültür düzeylerinin düşük olması ya da okulla işbirliği yapmada isteksiz olmaları; okul yönetici ve öğretmenlerinin velileri katılıma teşvik etme ve onları eğitme, cesaretlendirme sorumluluklarını ortadan kaldırmaz (Gümüseli, 2004).

1.7. İletişim

İnsanlar sürekli olarak çevrelerinden bilgi edinirler ve elde ettikleri bilgilerle de gelişirler. Bu insanların doğalarında vardır. İnsanlar çevrelerinden yaşantıları yoluyla edindikleri ilgileri; kişilikleri, değer yargıları, kültür ve deneyimleri gibi pek çok duruma bağlı olarak yorumlayıp anlamlı hale getirirler. Bu bilgiler insan davranışlarının temel öğelerinden birini oluşturur.

İletişim genel anlamda, iletiyi gönderen ve alan arasında oluşturulan bir alış-veriş ilişkisi içinde paylaşılan, ortaklaşa yararlanım ile oluşan bir süreçtir. Sağlıklı ve etkili olan iletişim iki yönlü olan iletişimdir. İletişimin amacına ulaşabilmesi için iletişim sürecinin işlenmesi gerekir. Kaynak ile alıcı kişi arasında bilgi, düşünce, dilek ve duyguların karşılıklı olarak alınıp verilmesinden de anlaşılacağı üzere iletişimde bilgi akışının iki yönlü olması beklenir.

İletişim bir süreçtir. Bu süreç; gönderici, ileti kanal, alıcı ve dönüt olmak üzere beş temel öğeden oluşur.

1. Gönderici: Başkası ile paylaşacak bilgisi olan kaynak ya da kişidir.
2. İleti: Gönderici tarafından, iletişim sürecinin içinde yer aldığı toplumsal

ortamca bilinen sembol ya da simgelerle kodlanan iletişim kanalı ile ulaşan öğedir.

3. Alıcı: Gönderici tarafından yollanan iletiyi alan kişidir.
4. Dönüt: Alıcıdan göndericiye geri dönen bilgilerdir (Hoşgörür, 2004).

1.8. Okul-Veli İletişimi

Okul işlevi gereği bir iletişim ve ilişkiler yumağıdır. Okulun öğeleri olan yönetici, öğretmen, öğrenci, veli ve okulda eğitime yardımcı diğer görevliler sürekli bir etkileşim ve iletişim içindedir. Bu öğeler okulda formal olduğu kadar informal yollardan da bir iletişim içindedirler. Okulun amaçlarına ulaşması formal iletişim ağının sağlıklı kurulmasına bağlıdır.

Öğrenme, öğrencilerin çevresi ile iletişimi sonucunda gerçekleşmektedir. Öğrenci, okulda öğretmen ve onun düzenlediği çevre ile etkileşimde bulunur. Öğretmen yaşantıları yoluyla edindiği, düşünce, bilgi, tutum, duygu ve becerileri öğrenci ile paylaşır.

Okul ile aileler arasında iletişim kurulması şu yollarla sağlanabilir:

1. Veli-öğretmen-öğrenci toplantıları: Ortak katılımı sağlayan bir program hazırlanarak velilere bildirilir.
2. Karneler: Veliler çocuğun ev ödevi yapma isteği, okuma sevgisi, televizyon izleme alışkanlığı, öğrenmeye karşı tutumu ve evdeki durumu hakkında karne doldurmalıdır.
3. Okul gazeteleri: Okul gazete çıkarmalı ve ev ödevleri konusunda ipuçları, katılmak istedikleri aile içi etkinlikler ve yaptıkları eğitimsel geziler gibi konularda velilerden yazılar istemelidir.
4. Kutlama kartları: Çocuğun özel başarı ve davranışlarını kutlama amacıyla öğretmen ve veliler birbirlerine karşılıklı olarak kutlama kartları göndermelidir.
5. Veli-öğretmen görüşmeleri: Okul, genel toplantıların haricinde, velilerin öğretmenlerle sıkça görüşebilmesi için, örneğin her sabah (veya haftanın bazı günlerinde) tüm öğretmenlerin velilerce ders saatleri dışında bir görüşme saati ayarlamaları
6. Veli panosu: Özellikle veliler için olmak üzere okulun ana girişine bir ilan tahtası asılmalıdır.

7. Velileri bilgilendirme: Çocuğun okulda ne öğrendiği ile ilgili meraklarını gidermek için işlenen konular, haftalık programlar velilere gönderilir.

8. Ödev defterleri: Her öğrencinin, günlük ödevleri ve aldıkları notları yazacakları bir defter tutmalarını sağlayarak öğrenciler izlenir.

Okul-veli ve aile ilişkileri, ailenin okul süreçlerine katılması, özellikle 1980'li yıllardan itibaren etkili okullar üzerinde yapılan araştırmalarla birlikte yeniden önem kazanan bir konudur. Bu konuda yapılan araştırmalarda çıkarılabilecek temel sonuç, ailelerin okula katılımının çok yönlü olumlu etkileri olabileceğidir. Türkiye'de okul-aile ilişkileri bağlamında yapılan araştırmalardan çıkarılabilecek temel sonuç ise, özellikle eğitsel konularda sağlıklı bir iletişim ve işbirliğinin olmadığıdır. Aile-okul ilişkileri, çeşitli boyut ve tiplerde olabilmektedir. Araştırmalar, ailelerin ev ödevlerine yardım etmelerinin ve ev eğitiminin zenginleştirilmesinin, öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını göstermektedir. Aileler, çocuklarının okula devam etmesini destekleyerek okulla ilgili sorumlulukların yerine getirilmesinde yardımcı olabilir. Bunu çocuklarını cesaretlendirerek, ödevlerinde yardımcı olarak, gerekli zaman ve mekân tahsisi yaparak, iyi davranışlar konusunda model oluşturarak gerçekleştirebilirler. Ayrıca aileler, okul süreçlerinde çeşitli roller alarak planlama ve geliştirme çalışmalarında da katkı sağlayabilirler (Nural, 1987).

1.9. Öğretmen- Veli İletişimi

Aile çocuğun okula ve topluma uyumunda önemli bir işleve sahiptir. Ailede uyum ve iletişim ne kadar güçlü ise, okulda öğrenci davranışı da buna uygun olarak olumluya dönüktür.

Öğretmen sınıfın dışında olmasına karşın eğitim ve öğretim ile öğrenci üzerinde etkili olan öğelerle de yeterli iletişim içinde olmak durumundadır. Yönetici, öğrenci velisi gibi öğeler sınıf yönetimine etkide bulunan öğelerdir. Bu anlamda öğretmen zaman zaman öğrencilerin velileri ile görüşmeler yapmak onlardan öğrenci hakkında bilgiler almak ve kendi edindiği bilgileri paylaşmak durumundadır.

Öğretmen öğrenci velileri ile iletişimi yüz yüze olabileceği gibi, telefon, bilgi notu yazma, yazı gibi yollarla da olabilir. Bunların içinde öğrenci hakkında yapılacak görüşme için en çok önerilen iletişim yüz yüze yapılan iletişimdir. Öğretmen öğrenci

velileri ile iletişim kurmak amacı ile önceden belirlenmiş ve öğrenci velilere duyurulmuş olan bir program dahilinde toplu olarak haftalık, aylık toplantılarda düzenleyebilir (Hoşgörür, 2004).

Öğretmenler velilerle, gönderecekleri mektup, duyuru, broşür ve öğrenciler hakkında geliştirilmiş raporlar yoluyla da iletişim kurabilirler. Ünitelerin tamamlanmasından sonra okullar, düzenli aralıklarla izledikleri eğitim yaklaşımı ve çocuklarının eriştikleri düzey konusunda velilerini aydınlatmak amacıyla kendi el yazılarıyla hazırladıkları çocukların başarılarını takdir eden mektupları velilerine gönderebilirler. Öğretim yılı sonu yazılacak mektuplarda öğretmenler yaz aylarında çocukların izleyecekleri günlük okuma etkinliklerini içeren bir çalışma takvimini de gönderebilirler (Çelenk, 2003).

Öğrenci velileri doğal olarak çocuklarının geldikleri aşamanın ne derecede olduğunu öğrenmek isterler. Bu amaçla okullar öğretim yılı içinde ailelerle toplantılar düzenlerler. Bu toplantılardan veliler genellikle memnun olmaktadır. Çeşitli çalışmalar bu toplantıların etkisi ile öğrenci velilerinin, gereksinim olduğunda, evde çocuklarının derslerine yardımcı olma konusunda daha istekli davrandıklarını göstermektedir.

Veli ile kurulmak istenile iletişimde velilerin birer yetişkin oldukları, hakkında konuşulan kişinin onların çocuğu olduğu göz önünde bulundurularak iletişimde uygun iletiler düzenlenmelidir. Velilere okul ve sınıf ile ilgili olarak açık ve doğru bilgiler vermek, okulu onlara açmak, uygun işlerde işbirliği talep etmek, veliyi okula yakınlaştırır. Öğrenci velisi ile yakın ve sıcak ilişkiler, onlara iyi iletişim kurabilmenin en önemli yollarından birisidir. Velileri çocukları hakkında bilgilendirirken öğretmenin kendini velinin yerine koyması ve onu anlamaya çalışması uygun bir yaklaşımdır. Velilerle iletişimde onlara cesaret verici açıklamalar, yorumlar içeren iletiler olumlu etkiler yaratmaktadır. Velilerle bir sorun ya da zor bir durum görüşülürken açık, içten, dengeli görüşler sergilenmesi olumlu bir iletişim ortamı yaratarak öğretmenin öğrencisi hakkında bilmek istediği tüm bilgileri net bir şekilde öğrenmesine yardımcı olacaktır.

Öğretmenin veli ile iletişim kurmadan önce bir plan yapması ve iletişimini bu plan çerçevesinde sağlaması uygun bir davranıştır. Bunun için öğretmen öğrencilerini yakından izlemeli, onlar hakkında özel notlar almalı, öğrenciler ile ilgili olarak rehberlik uzmanlarından yararlanmalıdır. Öğretmen öğrenciler ile ilgili olarak rehberlik

uzmanlarından yararlanmalıdır. Öğretmen veli ile iletişimde öğrencinin başarısına olumlu katkılar sağlayacak olan, öğrencinin beslenmesi, dinlenmesi, oyun oynaması, uygun bir çalışma ortamı yaratılması, ders çalışma planı, evde öğrenciye derslerinde yardım sağlanması, aile içi etkileşimi gibi konularda önermelerde bulunabilir (Hoşgörür, 2004).

Öğretmen veli görüşmelerinin konuları şunlar olabilir (Burns ve diğ., 1992, 617):

1. Çocuğun gelişim düzeyi ve bireysel farklarını dikkate alan bir okuma öğretimi nasıl olmalıdır?
2. Kazanılmış davranışların kalıcılığını sağlamak için yapılması gerekenler nelerdir?
3. Evde gerçekleştirilecek eğitim etkinlikleri neler olmalıdır?
4. Yapılması gereken sınıf içi çalışmalar nelerdir?
5. Çoklu öğretim ortamlarından (kütüphane, eğlendirici çocuk yayınlar, televizyon vb.) nasıl yararlanılabilir?
6. Öğretmen veli görüşmelerinin öğrencinin okul başarısındaki önemi.

Funkhouser, Gonzales and Moles (1998)'e göre; ailelerin, çocukların eğitimine katılmaları bekleniyorsa, okullar bunun için gerekli olan imkân ve desteği onlara sağlamalıdır. Çoğu zaman okullar ailelerin tek başına bu işi yapmasını beklemektedirler. Oysa okullar, ailelerle etkili bir işbirliği geliştirmek için, okul personelinin (yöneticiler, öğretmenler ve diğer yardımcı personel) okulda ailelere kucak açan, onları teşvik eden, sorunlarını duyurabilecekleri ve gerekli yerlerde karar verme sürecine katılabilecekleri ortamları yaratmalıdır. Sağlıklı bir işbirliği için ailelere, okul personeli tarafından çocuklarının eğitimine niye katılmaları gerektiği ve bunun nasıl olması gerektiği konusunda eğitim verilmelidir (Başaran, 2000).

1.10. Okul Aile Birliği

Okul aile birlikleri, Milli Eğitim bakanlığına bağlı okullarda, okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ve öğretmenler arasında işbirliği sağlamak amacı ile kurulmuş birliklerdir (Albayrak, 2004).

Okul çevresinin okulu anlamasına aracı olarak olan birim okul aile birlikleridir.

Okul aile birliği üyesi olan kişiler aynı zamanda toplumun içinde olan kişilerdir. Bu kişilerin okul hakkın da çevreyi bilgilendirmeleri, eleştirilere gerekli cevapları vermeleri beklenir. Ayrıca çevrenin istek ve beklentilerini de okula ulaştıracak olanlar yine bu kişilerdir. Kısacası okul ve aile arasındaki bütünleşmeyi sağlayacak olan birim okul aile birlikleridir (Albayrak, 2004).

Türkiye’de okul aile birliği resmen kurulmuş bir kurumdur. Bakanlık bu kuruluşu öğrenciler için amaçlamış onların eğitimleri, sorunları vs. konusunda veli-öğretmen ve yöneticilerle tartışma ve çözüm yolları getirme yönünden ele almıştır. Bu kuruluşlar okulun çevre bakımından benimsenmesinde de rol oynamaktadır. Velilerde okula karşı ilgiyi artırmaktadır. Bununla birlikte, uygulamada uzun süre bu kuruluşlara velilerin ilgi gösterdiğinden söz edilemez. Çünkü toplantılarda genellikle velilerden maddi yardım talep edilmiş, toplantı zamanları iyi düzenlenmemiş konular sadece çocuğun sorunlarına yöneldiği için çevreye taşamamış, velilerin çekingenliği de sıkı ilişkileri engellemiştir.

1946 yılında toplanan Milli Eğitim Şurasında okul ve aile arasında işbirliği sağlanması için kurulması kararlaştırılan okul-aile birlikleri Bakanlıkça hazırlanan özel yönetmeliğe göre etkinlikte bulunmaktadır. Buna göre okulun bütün öğretmenleri ile öğrencilerin ana babaları ya da velileri, birliğin doğal üyesidir. Her yıl genel kurul tarafından yapılan seçimle oluşan bir yönetim kurulu çalışmaları düzenlemektedir. Yönetim kurulu, ana- baba ya da veliler ile öğretmenlerden oluşmaktadır.

1947 yılında kurulduğundan beri okul aile birlikleri fazla etki olamamışlardır (Tezcan, 1996). Türkiye’de okul giderek ailenin ve toplumun gerisine düşmüştür. Türk eğitim sisteminde okul-çevre dolayısıyla okul-veli ilişkilerinin sağlıklı olduğu söylenemez. Okul-çevre ilişkisini sağlayan aracı kurumlar olan okul-aile birliği, okul koruma derneği ve okul yönetiminin düzenli ve uyumlu çalışması gerekmektedir. Türk eğitim sisteminde; eğitim-öğretimin niteliğini önemli ölçüde düşürücü etkenlerden biri çocuğun hayata hazırlanmasında birinci derecede role ve öneme sahip iki unsur olan okul ile aile arasında iş birliğinin yeterince kurulamayışdır. Okul-aile birlikleri ve okul koruma dernekleri örgütlenmiş değillerdir. Veli görüşme günleri dışında, velilerle örgütlü bir koordinasyon söz konusu değildir (Aytaç, 2000).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’na dayanılarak hazırlanan Okul Aile Birliği Yönetmeliği, okul aile birliğine ilişkin şu görevleri vermiştir;

- Okulun amaç ve eğitim ilkeleriyle eğitim faaliyetleri hakkında ana ve babaları aydınlatmak
- Okulun programı, eğitimle ilgili yönetmelikleri konusunda öğrenci velilerini aydınlatmak,
- Öğrencilerin sorumluluk yüklenmelerine, dürüst, nazik, saygılı, başarılı ve düzenli olmalarına katkıda bulunmak üzere aile ile işbirliği yapmak; öğrencilerinin başarılarını toplu şekilde ana ve babalarına göstermek için imkânlar hazırlamak,
- Çocukların başarılarının artırılması için ana-babalarla işbirliği yapmak
- Öğrencilerin zamanında ve düzenli olarak okula devamlarını sağlamasında veriler ve okul müdürlüğü ile işbirliği yapmak,
- Öğrencilerin yapmaları uygun olmayan işleri, gitmeleri uygun olmayan yerleri okul müdürlüğü ile birlikte tespit etmek ve ana- babalarla işbirliği yapmak,
- Çocukların trafik kazaları ile diğer kazalardan korunmaları ve bu konuda alınacak tedbirlerle ilgili olarak veliler ve okul müdürlüğü ile işbirliği yapmak,
- Öğrencilerin okul içindeki davranış ve çalışmalarını takip etmek için, ana ve babaların okulu ziyaret etme alışkanlığını kazanmalarına yardımcı olmak,
- Sınıf öğretmenlerini öğrencilerin ana babalarını ziyaret etmeye teşvik etmek,
- Tatillerde veya derslerden sonra okulun kitaplık, bahçe, oyun ve spor tesislerinden öğrencilerin, velilerin ana babaların faydalanmaları için tedbirler almak,
- Çevrede okuma-yazma bilmeyen veya belli alanlarda yetişmek isteyen vatandaşları yetiştirmek üzere okulların yaptıkları faaliyetlere yardımcı olmak,

Yukarıdaki maddeler okul-aile birliğinin kurumsallaşmasını ve işlevselleşmesini zorunlu kılıyor. İşlevli bir okul–aile birliğinin ise aile eğitimi çalışmalarıyla çocukların ve gençlerin eğitimine çok büyük katkısı olabilir.

Aileleri, çocuklarının eğitiminde sorumluluk almaya yöneltmek okul aile birliğinin görevleri arasındadır. Okul-Aile Birliği Yönetmeliği ile ülkemizdeki tüm okullar yetişkin eğitimi konusunda da sorumlu hale getirilebilir. Okul aile birliği bir yetişkin olan aile eğitimine yönelebilirse eğitimle bazı sorunların azaltılması söz konusu olacaktır (Oğan, 2000).

1.11. Okul Aile Etkileşimi Konusunda Yurt Dışında Gözlenen Durum

Bu bölümde, beş ülkenin eğitim sistemlerinin, okul aile çevre ilişkileri açısından taşıdıkları özellikler anlatılacaktır. Bu ülkeler Almanya, İngiltere, Amerika, Hindistan ve Fransa'dır.

Almanya: Almanya'nın 1945 yılından sonra ortaya çıkan yeni eğitim sisteminde, eyaletler arası küçük farklılıklar söz konusudur (Albayrak, 2004: 46). Alman eğitim yasalarında, öğretmen ve velilerin işbirliği yapmasını, velilere çocuğu hakkında bilgi verilmesinin ve velilerin çocuğun eğitiminden sorumlu olmasını zorunlu kılan hükümler bulunmaktadır (Atayeter, 2004).

Ana babalar yalnız genel okullarda söz sahibi iken meslek okulları gibi özel okullarda ise bir örgütlenme yoktur. Ayrıca öğrencilerin reşit olması durumunda velilerin okul müdahale hakkı bitmektedir (Albayrak, 2004).

Alman anayasası, ana babaların, çocuklarının eğitimi konusundaki haklarını, devletten önce de var olan doğal bir hak olarak görmekte; devleti, bu hakkın kullanılmasına yön vermek, fakat hiçbir zaman özüne dokunmamakla yükümlü kılmaktadır (Atayeter, 2004).

İngiltere: Bugün, okul-veli ilişkileri konusunda hiçbir yasal düzenleme olmamasına karşın "Ulusal Aile Okul Birliği Konfederasyonu" vardır (Atayeter, 2004: 36). Okul aile birlikleri her ana babaya açıktır İngiltere'de kurulan veli öğretmen derneklerinin görevleri şunlardır (Başaran ve Koç, 2000: 52):

1. Veliler, öğretmenler, okul yönetimi ve diğer çalışanlar arasındaki ilişkiyi geliştirmek,
2. Çocukların öğrenimi ile hal ve gidişleri geliştirecek müfredat dışı faaliyetler düzenlemek,
3. Velilerin yürüttükleri öğrenimi çeşitli yönleriyle anlamalarını sağlamak

İngiltere'de şu an söz sahibi olan özel eğitim sektöründe ise, okul-veli ilişkileri oldukça zayıf durumdadır. Çocukların özel okula gönderen aileler, belki de ödedikleri bedel karşılığında en iyiyi elde ettiklerine inanmakta okulun işlerine karışmadıkları için mutlu olmaktadır (Atayeter, 2004).

Amerika Birleşik Devletleri: Amerika'da eyaletlerde eğitimin sorumluluğu, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak halk tarafından seçilen kişilere verilmiştir. Bu

ülkedeki tüm okullarda, okul aile arasındaki ilişkileri güçlendirmeye çalışan gönüllü veli öğretmen grubu vardır ve bu gruba “Ulusal Okul Aile Birliği” adı verilmektedir. Bu kuruluş, okul aile konularını içeren bir dergi çıkarmaktadır (Atayeter, 2004).

Eğitim federal hükümetin sorumluluğundan çok eyalet ve yerel yönetimlerin sorumluluğu altındadır. Her eyaletin kendine has eğitim yasaları mevcuttur. Eğitim bölgelerindeki gruplar sorun ve çözümleri paylaşmak üzere belirli aralarla bir araya gelmektedir (Başaran ve Koç, 2000).

Hindistan: Hindistan da çocuklar okula kayıt olurken velilerde çocuklarla mülakata alınmaktadır Böylece, çocuğun sosyo-kültürel durumu ve geleceğe yönelik aile beklentileri konusunda öğretmen ve yöneticiler bilgi sahibi olmaktadır. Çünkü bu ülkedeki eğitimciler, eğitime ilgi artırmanın ve iyi standarda ulaşmanın, velilerin yardımı olmaksızın mümkün olmayacağı inancındadırlar (Atayeter, 2004).

Fransa: Fransa da velilerin okul yönetimlerine etki etmesi sınırlandırılmıştır. Mahalli ana-baba derneklerinin okulla işbirliği yapabilmeleri için; derneğin tüm velilere açık olması, yönetim kurullarının sadece genel kurulda seçilen üyelerden oluşması ve dışarıdan doğal üye kabul etmemesi ve yürütme kurullarının da yönetim tarafından seçilmiş olması gerekmektedir. Bu dernekler okullarla kültürel ve eğitsel alanda iş birliği yapabilirler. Okul yönetimi ile ilgili görüş bildirip tartışabilirler (Başaran ve Koç, 2000:48).

BÖLÜM III

MATERYAL VE YÖNTEM

1. Metodoloji

1.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma genel tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırma konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Genel tarama modelleri ise, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. (Karasar, 2005, s.77).

1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Kars İlindeki İlköğretim Okullarında görev yapan ilköğretim ikinci kademe öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın evreninde resmi ve özel toplam 416 ilköğretim okulu bulunmaktadır. Bu ilköğretim okullarından 105 tanesinde II. Kademe (6-8) bulunmakta, ve bu okullarda 98'i kadın ve 95'i erkek olmak üzere toplam 193 öğretmen görev yapmaktadır (Milli Eğitim Sayısal Verileri 2004).

Araştırmanın evrenindeki ilköğretim okulları; merkez köy, ilçe merkez ve ilçelere bağlı köylerde bulunduğundan evrenin tümüne ulaşmak zaman ve maliyet açısından ek külfetler getireceğinden evrenden örneklem alma yoluna gidilmiştir.

Oransız eleman örnekleme, evrendeki tüm elemanların birbirine eşit seçilme şansına sahip oldukları örnekleme türüdür. Buna, “basit örnekleme”, “yalın örnekleme”, “yansız örnekleme” gibi adlarda verilmektedir. Oransız eleman örneklemede, evrendeki eleman türlerinden her birinin örnekleme girenlerin sayısı, tümü ile şansa bırakılmıştır (Karasar, 2005, s.113).

Örneklem seçiminde Kars İlinde İlköğretim İkinci Kademe görev yapan 193 öğretmene ulaşılması planlanmış, araştırmayı kabul eden ve ulaşılabilen 102 öğretmen basit tesadüfi örneklem yoluyla örneklem olarak seçilmiştir. Bazı öğretmenlerin anketi

doldurmamaları, tayin gibi nedenler tüm örnekleme ulaşmaya imkân vermemiştir.

1.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından literatür taranarak geliştirilen 37 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Ankette öğretmenlerin kişisel özelliklerini içeren 7 soru ve araştırmanın alt problemlerine yönelik olarak 30 soru bulunmaktadır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yer alan ilk 7 soru öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mezun olduğu okul, mesleki kıdem, mezuniyet branşı, okulda idari görevinin olup olmadığı ve ders verdiği sınıflardaki öğrenci mevcudunu belirlemeye yöneliktir. İkinci bölümde bulunan 30 soru araştırmanın alt problemlerine yönelik üç gruptan oluşmuştur. Bu gruplarda yer alan sorular anket içerisinde aynı amaca yönelik soruların bir arada olmaması için karışık olarak verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özelliklerini belirlemeye yönelik sorular (1-7. sorular) için uygun cevaplar verilmiş ankette katılan öğretmenlerin kendilerine uygun seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Öğretmenlerin görüş ve düşüncelerini belirten ikinci bölüm soruları ise “Hiçbir Zaman”, “Nadiren”, “Bazen”, “Sıklıkla”, “Her Zaman” seçenekleri ile ifade edilmiş ve yine öğretmenlerin en uygun buldukları seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

1.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Gerekli resmi izin alındıktan sonra araştırma anketi çoğaltılarak araştırmacı tarafından örnekleme bulunan Kars il merkezinde bulunan ilköğretim okullarında ikinci kademedeki görev yapan 30 öğretmene güvenilirlik hesabı için uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS-10 (Statistical Packet for the Social Science) programına girilerek Kuder-Richardson güvenilirlik testi uygulanmış güvenilirlik katsayısı olan Cronbach Alpha 0.71 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik katsayısı 0.50'den yüksek olarak bulunan ölçekler güvenilir olarak alındığından araştırma anketi güvenilir olarak tespit edilmiştir. Daha sonra araştırma anketi örnekleme bulunan Kars İl merkezindeki ilköğretim okullarında ikinci kademedeki görev yapan toplam 102 öğretmene araştırmacı tarafından bizzat uygulanmış ve toplanmıştır.

1.5 Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde araştırma kapsamında cevapları aranan alt problemlere yönelik olarak toplam veriler, SPSS 10.0 programı kullanılarak bilgisayar ortamında girilmiş ve istatistikî çözümlenmeler yapılmıştır.

Öğretmenlerin kişisel bilgileri frekans (f) ve yüzde (%) olarak hesaplanmış ve tablolar (1–2–3–4–5–6–7) halinde sunulmuştur. Yine öğretmenlerin araştırmanın alt problemlerine göre oluşturulan üç alt grupta yer alan sorulara verdikleri cevaplar “Hiçbir Zaman”, “Nadiren”, “ Bazen”, “Sıklıkla”, ve “Her Zaman” seçeneklerine göre frekans (f) ve yüzde (%) olarak hesaplanmış ve tablolar (8–9–10) halinde ifade edilmiştir.

Araştırmada 5’li likert tipinde bir ölçek kullanılmıştır. Bu ölçekteki her bir maddeye verilen cevaplar 1.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Seçeneklere verilen yanıtlar aşağıdaki gibidir.

Seçenekler;

“Hiçbir Zaman”	:	1.00
“Nadiren”	:	2.00
“ Bazen”	:	3.00
“Sıklıkla”	:	4.00
“Her Zaman”	:	5.00

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

1. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerine uygulanan okul veli etkileşimi ile ilgili olarak elde edilen bulgular tablolar halinde açıklanıp yorumlanmaktadır.

1.1. Araştırmaya Katılanların Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mezun olduğu okul, mesleki kıdem, mezuniyet branş, okulda idari görevinin olup olmadığı ve ders verdiği sınıflardaki öğrenci mevcudunu belirten tablolar 1.2.3.4.5.6.7 numaralı tablolarda sunulmuştur.

1.2. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kadın	44	43.1
Erkek	58	56.9
Toplam	102	100

Tablo 1’ de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde % 43,1’i kadın ve % 56,9’u erkek olduğu görülmektedir.

1.3. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşlarına göre dağılımı ve yaş ortalaması Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo2. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş	f	%
25 ten küçük	13	12.7
26–30	47	46.1
31–35	22	21.6
36–40	13	12.7
40 ve üzeri	7	6.9
Toplam	102	100
Yaş Ortalaması:	X=31,225	

Tablo 2 incelendiğinde; öğretmenlerin % 12,7’si 25 yaşından küçük, % 46,1’i 26–30 yaş arası, %21,6’ı 31–35 yaş arası, % 12,7’si 36–40 yaş arası, % 6,9’u 40 ve üzeri olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin yaş ortalaması 31,225 olarak belirlenmiştir.

1.4. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımı

Ankete katılan öğretmenlerin mezun oldukları okul türüne göre dağılımları Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımları

Mezun Olunan Okul	f	%
Eğitim Enstitüsü	2	2.0
Eğitim Fakültesi	63	61.8
Fen Edebiyat Fakültesi	20	19.6
Diğer	17	16.7
Toplam	102	100

Tablo 3 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin % 2,0'i Eğitim Enstitüsü, % 61,8'i Eğitim Fakültesi, %19,6'sı Fen Edebiyat Fakültesi, %16,7'si diğer fakülte ve okullardan mezun oldukları görülmektedir.

1.5. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı

Ankete katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımları Tablo 4. 'de yer almaktadır.

Tablo 4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

Mesleki Kıdem	f	%
1-5 yıl	34	33.3
6-10 yıl	35	34.3
11-15 yıl	29	28.4
16-20 yıl	3	2.9
20 yıl üstü	1	1.0
Toplam	102	100
Çalışma Yılı Ortalaması:	X=8,20	

Tablo 4 incelendiğinde; ankete katılan öğretmenlerin % 33,3'ü 1–5 yıl, % 34,3'ü 6–10 yıl, % 28,4'ü 11–15 yıl, % 2,9'u 16–20 yıl, % 1,0'ı 20 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip oldukları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin çalışma yılı ortalaması 8,20 olarak bulunmuştur.

1.6. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Branşına Göre Dağılımları

Ankete katılan öğretmenlerin mezun oldukları okul türüne göre dağılımları Tablo 5. 'de yer almaktadır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Branşına Göre Dağılımları

Branş	f	%
Fen Bilimleri	29	28.4
Sosyal Bilimler	34	33.4
Diğer	39	38.2
Toplam	102	100

Tablo 5 incelendiğinde; ankete katılan öğretmenlerin % 28,4'ü fen bilimleri, % 33,4'ü sosyal bilimler ve % 38,2'si ise diğer bölümlerden mezun olmuşlardır.

1.7. Öğretmenlerin Okuldaki Konumlarına Göre Dağılımları

Ankete katılan öğretmenlerin okuldaki konumlarına göre dağılımları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Okuldaki Konumlarına Göre Dağılımları

Okuldaki Konumu	f	%
Okul Müdürü	12	11.8
Müdür Yardımcısı	15	14.7
Öğretmen	75	73.5
Toplam	102	100

Tablo 6 incelendiğinde; ankete katılan öğretmenlerin % 11,8'i okul müdürü, % 14,7'si müdür yardımcısı, % 73,5'i ise öğretmendir.

1.8. Öğretmenlerin Ders Verdikleri Sınıflardaki Öğrenci Mevcuduna Göre Dağılımları

Ankete katılan öğretmenlerin mezun oldukları okul türüne göre dağılımları Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo7. Öğretmenlerin Ders Verdikleri Sınıflardaki Öğrenci Mevcuduna Göre Dağılımları

Öğrenci Mevcudu	f	%
30 ve daha az	23	22.5
31- 40 arası	44	43.1
41 ve üzeri	35	34.3
Toplam	102	100

Tablo 7 incelendiğinde ankete katılan öğretmenlerin % 22,5'i 30 ve daha az, % 43,1'i 31–40 arası, % 34,3'ü 41 ve üzerindeki öğrenciye ders verdikleri tespit edilmiştir.

1.9. Öğretmenlerin Öğretmen Veli İletişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 8. Öğretmenlerin Öğretmen Veli İletişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

MADELER		hiçbir zaman	nadiren	bazen	sıklıkla	her zaman	toplam
1.Öğrencilerinizin velileri ile birebir tanışmak için toplantı yapıyor musunuz?	f	0	7	40	45	10	102
	%	0	6.9	39.2	44.1	9.8	100
2.Öğrencilerinizin velileri sizinle ne sıklıkla görüşüyor?	f	0	25	39	31	7	102
	%	0	24.5	38.2	30.4	6.9	100
3.Velilerin sizinle ne derecede rahat konuştuğunu düşünüyorsunuz?	f	0	16	33	32	21	102
	%	0	15.7	32.4	31.4	20.6	100
5. Veliler okul ile ilgili şikayet ve önerilerini ne derecede iletirler?	f	0	3	6	49	44	102
	%	0	2.9	5.9	48.0	43.1	100
17. Veliler okul etkinliklerine ne derecede destek verip katılırlar?	f	6	23	44	20	9	102
	%	5.9	22.5	43.1	19.6	8.8	100
18. Velilerin okul yönetimi ile olan ilişkilerini etkili buluyor musunuz?	f	3	23	35	30	11	102
	%	2.9	22.5	34.3	29.4	10.8	100
20. Velilerinin öğrencilerin sorunlarını öğretmen ve yöneticilerle konuşup tartışabilme sıklığını nasıl değerlendirirsiniz?	f	0	18	42	28	14	102
	%	0	17.6	41.2	27.5	13.7	100
21. Velilerinin eğitim- öğretim ve okulla ilgili kararlara katılma derecesini nasıl değerlendirirsiniz?	f	0	23	47	19	13	102
	%	0	22.5	46.1	18.6	12.7	100
23. Velilerle yaptığınız görüşmeler sonunda öğrencilerin davranışlarında bir değişme oluyor mu?	f	0	14	30	45	13	102
	%	0	13.7	29.4	44.1	12.7	100
24. Velilerinin ders dışı etkinliklere katılım düzeyini nasıl değerlendirirsiniz?	f	8	27	37	19	11	102
	%	7.8	26.5	36.3	18.6	10.8	100
28. Öğrenci velilerini evde ne derecede ziyaret edersiniz?	f	25	39	25	8	5	102
	%	24.5	38.2	24.5	7.8	4.9	100
29. Öğrencilerin okul içindeki çalışmalarını takip etmek için ana babaların okulu ziyaret etme alışkanlığını kazanmalarına yardımcı oluyor musunuz?	f	3	6	37	44	12	102
	%	2.9	5.9	36.3	43.1	11.8	100

Tablo 8 incelendiğinde; ankete katılan öğretmenler; “Öğrencilerinizin velileri ile birebir tanışmak için toplantı yapıyor musunuz?” sorusuna, % 6,9’u nadiren, % 39,2’si bazen, % 44,1’i sıklıkla, % 9,8’i her zaman şeklinde cevap verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Bu oranlar doğrultusunda öğretmenlerin % 44,1’inin velilerle tanışmak için yeterli çaba harcadıkları ve sıklıkla toplantı yaptıkları görülmektedir. Ancak % 39,2’si bazen yönünde fikir bildirmişlerdir.

Bu durumda göz önünde bulundurulması gereken bir husustur.

“Öğrencilerinizin velileri sizinle ne sıklıkla görüşüyor?” sorusuna öğretmenlerin % 24,5’i nadiren, % 38,2’si bazen, % 30,4’ü sıklıkla, % 6,9’u her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Sonuçlara göre velilerin öğretmenlerle görüşme sıklığını öğretmenlerin % 38,2’si bazen olarak yanıtlamıştır. Bu sonuç öğrenci velilerinin öğretmenlerle yeterli düzeyde görüşmediklerini göstermektedir.

“Velilerin sizinle ne derecede rahat konuştuğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna öğretmenlerin % 15,7’si nadiren, % 32,4’ü bazen, % 31,4’ü sıklıkla, % 20,6’sı her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Sonuçlara göre öğretmenlerin % 32,4’ü bazen yanıtını vererek öğrenci velilerinin kendileriyle rahat iletişim kuramadıklarını ifade etmişlerdir.

“Veliler okul ile ilgili şikâyet ve önerilerini ne derecede iletirler?” sorusuna öğretmenlerin % 2,9’u nadiren, % 5,9’u bazen, % 48’i sıklıkla, % 43,1’i her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin % 48’i velilerinin okul ile ilgili şikâyet ve önerilerini kendilerine sıklıkla ilettiklerini ifade etmişlerdir.

“Veliler okul etkinliklerine ne derecede destek verip katılırlar? sorusuna öğretmenlerin % 5,9’u hiçbir zaman, % 22,5’i nadiren, % 43,1’i bazen, % 19,6’sı sıklıkla, % 8,8’i her zaman yanıtını vermişlerdir. Sonuçlara göre öğretmenlerin % 43,1’i velilerinin okul etkinliklerine yeterli derecede destek vermediğini düşündükleri belirlenmiştir.

“Velilerin okul yönetimi ile olan ilişkilerini etkili buluyor musunuz ?” sorusuna öğretmenlerin % 2,9’u hiçbir zaman, % 22,5’i nadiren, % 34,3’ü bazen, % 29,4’ü sıklıkla, % 10,8’i her zaman yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 34,3’ü velilerin okul yönetimi ile rahat iletişim kuramadıklarını düşündükleri saptanmıştır.

“Velilerinin öğrencilerin sorunlarını öğretmen ve yöneticilerle konuşup tartışabilme sıklığını nasıl değerlendirirsiniz?” sorusuna öğretmenlerin % 17,6’sı nadiren, % 41,2’si bazen, % 27,5’i sıklıkla, % 13,7’si her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin % 41,2’si velilerin öğrencileriyle ilgili olan sorunlarını yeterince kendileriyle ve okul

yönetimi ile paylaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

“Velilerinin eğitim- öğretim ve okulla ilgili kararlara katılma derecesini nasıl değerlendirirsiniz?” sorusuna öğretmenlerin % 22,5’i nadiren, % 46,1’i bazen, % 18,6’sı sıklıkla, % 12,7’si her zaman yanıtını verirken “ hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin % 46,1’i velilerin eğitim öğretim ve okulla ilgili kararlara velilerin yeterince katılımlarının olmadığını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin % 22,5’i ise velilerin okul kararlarna katılma derecesine nadiren yanıtını vermiştir. Bu yanıtta göz önünde bulundurulması gereken bir durumdur.

“Velilerle yaptığınız görüşmeler sonunda öğrencilerin davranışlarında bir değişme oluyor mu?” sorusuna öğretmenlerin % 13,7’si nadiren, % 29,4’ü bazen, % 44,1’i sıklıkla, % 12,7’si her zaman yanıtını verirken “ hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (%44,1) veli öğretmen görüşmelerinden sonra öğrenci davranışlarında değişim gözlemlendiği söylenebilir. Ancak öğretmenlerin % 13,7’si öğrenci davranışlarında nadiren ve % 29,4’ü bazen bir değişim olduğunu ifade etmiştir. Bu yanıtlarında göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

“Velilerinin ders dışı etkinliklere katılım düzeyini nasıl değerlendirirsiniz?” sorusuna öğretmenlerin %7,8’i hiçbir zaman, % 26,5’i nadiren, % 36,3’ü bazen, % 18,6’sı sıklıkla, % 10,8’i her zaman yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmen görüşlerine göre (% 36,3) velilerin ders dışı etkinliklere yeterince katılmadıkları söylenebilir.

“Öğrenci velilerini evde ne derecede ziyaret edersiniz?” sorusuna öğretmenlerin % 24,5’i hiçbir zaman, % 38,2’i nadiren, % 24,5’i bazen, % 7,8’i sıklıkla, % 4,9’u her zaman yanıtını vermişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin velilerini evde ziyaret etme sıklığının öğretmenlerin büyük çoğunluğuna göre (%38,2) nadiren gerçekleştiği söylenebilir.

“Öğrencilerin okul içindeki çalışmalarını takip etmek için ana babaların okulu ziyaret etme alışkanlığını kazanmalarına yardımcı oluyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin % 2,9’u hiçbir zaman, %5,9’u nadiren, % 36,3’ü bazen, % 43,1’i sıklıkla, % 11,8’i her zaman yanıtını vermişlerdir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında öğretmenler (% 43,1) velilerin okulu ziyaret etme alışkanlığı kazanmalarını sağlamak için yeterli çaba

gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

1.10. Öğretmenlerin Okul Başarısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 9. Öğretmenlerin Okul Başarısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

MADELER		hiçbir zaman	nadiren	bazen	sıklıkla	her zaman	toplam
4. Öğrencilerinizin eğitimi ile ilgili olarak velilerle ne sıklıkla işbirliği yapılmasını düşünüyorsunuz?	f	0	3	6	49	44	102
	%	0	2.9	5.9	48.0	43.1	100
6. Sizce veliler okul politikalarının belirlenmesinde herhangi bir etkiye sahip midir?	f	8	14	40	27	13	102
	%	7.8	13.7	39.2	26.5	12.7	100
7. Velilerle yaptığınız görüşmeler öğrencinin başarısı açısından etkilidir?	f	0	4	16	32	50	102
	%	0	3.9	15.7	31.4	49.0	100
8. Öğrenci velisiyle öğretmenin görüşmesi öğretmenin başarısı açısından ne derecede etkilidir?	f	0	8	25	35	34	102
	%	0	7.8	24.5	34.3	33.3	100
13. Sizce çocuğun özel başarı ve davranışlarını kutlama amacıyla öğretmen ve velilerin birbirlerine karşılıklı olarak gönderilebilecekleri kutlama kartları öğrenci başarısında etkili olabilir mi?	f	1	12	18	40	31	102
	%	1.0	11.8	17.6	39.2	30.4	100
14. Öğretmenlerin ailelere çocukların başarı ve davranışlarını izleyecekleri bir çalışma takvimini göndermeleri çocukların başarısında etkili olabilir mi?	f	0	2	33	34	33	102
	%	0	2.0	32.4	33.3	32.4	100
15. Velilerin çocukların evdeki durumu ve alışkanlıkları hakkında karneler doldurmaları çocukların başarısında etkili olabilir mi?	f	0	6	31	39	26	102
	%	0	5.9	30.4	38.2	25.5	100
19. Veliler öğrenci başarısında ne derecede rol alırlar?	f	3	23	30	35	11	102
	%	2.9	22.5	29.4	34.3	10.8	100
22. Öğrencilerinizin eğitim başarısını yükseltmede bir öğretmen olarak yeterli katkınızın olduğuna inanıyor musunuz?	f	1	4	23	34	40	102
	%	1.0	3.9	22.5	33.3	39.2	100
30. Öğrencilerin okuldaki başarılarını anne ve babalarına göstermek için bir program ya da yöntem izliyor musunuz?	f	4	3	43	37	15	102
	%	3.9	2.9	42.2	36.3	14.7	100

Tablo 9 incelendiğinde; ankete katılan öğretmenler; “Öğrencilerinizin eğitimi ile ilgili olarak velilerle ne sıklıkla işbirliği yapılmasını düşünüyorsunuz?” sorusuna öğretmenlerin % 2,9’u nadiren, % 5,9’u bazen, % 48,0’i sıklıkla, % 43,1’i her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Bu

sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin % 48,0'i sıklıkla % 43,1'i her zaman öğretmenlerin veliler ile işbirliği yapılmasını dūřunduklerini ifade etmişlerdir.

“Sizce veliler okul politikalarının belirlenmesinde herhangi bir etkiye sahip midir?” sorusuna öğretmenlerin % 7,8'i hiçbir zaman, % 13,7'si nadiren, % 39,2'si bazen, % 26,5'i sıklıkla, % 12,7'si her zaman yanıtını vermişlerdir. Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (% 39,2) okul politikalarının belirlenmesinde velilerin yeterli düzeyde bir etkiye sahip olmadıklarını dūřundukleri söylenebilir.

“Velilerle yaptığımız görüşmeler öğrencinin başarısı açısından etkilimidir?” sorusuna öğretmenlerin % 3,9'u nadiren, % 15,7'si bazen, % 31,4' sıklıkla, % 49,0'u her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin % 49,0'u veli ğretmen görüşmelerinin ğrenci başarısını her zaman, % 31,4' ise sıklıkla etkileyeceği görüşünü savunmuştur.

“Öğrenci velisiyle öğretmenin görüşmesi öğretmenin başarısı açısından ne derecede etkilidir?” sorusuna öğretmenlerin % 7,8'i nadiren, % 24,5'i bazen, % 34,3' sıklıkla, % 33,3' her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin % 34,3' veli ğretmen görüşmelerinin ğretmen başarısını sıklıkla, % 33,3' ise her zaman etkileyeceği görüşünü savunmuştur. ıkan bu sonuçların ğretmen başarısında ailenin katkısı olduğunu ğretmen görüşleri ile ifade edilmesi açısından sevindiricidir.

“Sizce ocuđun özel başarı ve davranışlarını kutlama amacıyla đretmen ve velilerin birbirlerine karşılıklı olarak gönderilebilecekleri kutlama kartları đrenci başarısında etkili olabilirimi ?” sorusuna öğretmenlerin % 10'ı hiçbir zaman, % 11,8'i nadiren, % 17,6'sı bazen, % 39,2'si sıklıkla, % 30,4' her zaman yanıtını vermişlerdir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında đretmen görüşlerinin bir çođu (% 39,2) veli đretmen ve đrenci üçgeninde karşılıklı iletişim aracı olarak dūřnlebilen kutlama kartlarının đrenci başarısında etkili olabileceğini dūřundukleri söylenebilir.

“Öğretmenlerin ailelere çocukların başarı ve davranışlarını izleyecekleri bir çalışma takvimini göndermeleri çocukların başarısında etkili olabilirimi ?” sorusuna öğretmenlerin % 2'si nadiren, % 32,4' bazen, % 33,3' sıklıkla, % 32,4' her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Öğretmenlerin velilere öğrencilerin başarılarını takip edebilecekleri bir çalışma takvimi göndermelerini öğretmenlerin % 33,3' sıklıkla, %32,4' ise her zaman etkili

olabileceği görüşünü savunurken öğretmenlerin %32.4'ü bu çalışma takviminin bazen etkili olabileceğini savunmuştur. Buda göz önünde bulundurulması gereken bir ifadedir.

“Velilerin çocukların evdeki durumu ve alışkanlıkları hakkında karne doldurmaları çocukların başarısında etkili olabilir mi ?” sorusuna öğretmenlerin % 5.9'u nadiren, %30.4'ü bazen, % 38.2'i sıklıkla, % 25.5'i her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin % 38.2'si velilerin öğrencilerinin evdeki başarı durumu ve alışkanlıkları ile ilgili karne doldurmalarını sıklıkla , % 25.5'i ise her zaman yararlı bulabilecekleri görüşünü ifade etmişlerdir. Bu veli öğretmen iletişimi ve öğrenci başarısını pekiştirmek açısından olumlu bir görüşür.

“ Veliler öğrenci başarısında ne derecede rol alırlar?” sorusuna öğretmenlerin % 2.9'u hiçbir zaman, % 22.5'i nadiren, % 29.4'ü bazen, % 34.3'ü sıklıkla, % 10.8'i her zaman yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin velilerin öğrenci başarısına katkısını % 34.3'ü sıklıkla, % 29.4'ü ise bazen olarak yanıtlamışlardır. Öğretmenlerin % 22.5'i ise nadiren yanıtını ifade etmiştir. Öğrenci başarısında en önemli faktörlerden bir tanesi olan aile katılımının bu araştırma sonuçlarına göre istenilen düzeyde olmadığı söylenebilir.

“Öğrencilerinizin eğitim başarısını yükseltmede bir öğretmen olarak yeterli katkınızın olduğuna inanıyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin % 1'i hiçbir zaman, % 3.9'u nadiren, % 22.5'i bazen, % 33.3'ü sıklıkla, % 39.2'i her zaman yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin öğrenci başarısına kendi katkılarını yeterli bulma seviyeleri % 39.2 ile her zaman , % 33.3 ile sıklıkla olmuştur. Bu sonuç sevindiricidir. Ancak öğretmenlerin % 22.5'i kendilerinin katkısını bazen olarak yanıtlamışlardır. Bu da göz ardı edilmemesi gereken bir sonuçtur.

“Öğrencilerin okuldaki başarılarını anne ve babalarına göstermek için bir program ya da yöntem izliyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin %3.9'u hiçbir zaman, % 2.9'u nadiren, %42.2'si bazen, % 36.3'ü sıklıkla, % 14.7'si her zaman yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin öğrencilerin okuldaki başarılarını aileleriyle paylaşmak için bir program veya yöntemi % 42.2 ile bazen, %36.3'ü ise sıklıkla takip ettiklerini ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin öğrenci başarılarını anne ve babalarına göstermek için herhangi bir yöntem veya programı yeterli düzeyde takip etmedikleri belirlenmiştir.

1. 11. Öğretmenlerin Okul Aile Birliğinin İşlevlerine İlişkin Görüşleri

Ankete katılan öğretmenlerin okul aile birliğinin işlevlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10. Öğretmenlerin Okul Aile Birliğinin İşlevlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

MADELER		hiçbir zaman	nadiren	bazen	sıklıkla	her zaman	toplam
9. Düzenli olarak okul- aile birliği toplantıları yapıyor musunuz?	f	0	5	43	39	15	102
	%	0	4.9	42.2	38.2	14.7	100
10. Sizce okul- aile toplantıları işlevini yerine getirebiliyor mu?	f	0	28	42	19	13	102
	%	0	27.5	41.2	18.6	12.7	100
11. Okul- Aile toplantılarında problemlerin çözümüne ilişkin alınan kararları uyguluyor musunuz?	f	0	2	23	53	24	102
	%	0	2.0	22.5	52.0	23.5	100
12. Okul- Aile toplantılarında problemlerin çözümüne ilişkin alınan kararlar veliler tarafından uygulanabiliyor mu?	f	0	26	46	25	5	102
	%	0	25.5	45.1	24.5	4.9	100
16. Okul - aile birliklerini aile eğitimi gerçekleştirme konusunda yeterli buluyor musunuz?	f	9	18	43	22	10	102
	%	8.8	17.6	42.2	21.6	9.8	100
25. Okul aile birliklerinin daha etkili olabilmesi için hizmet içi eğitim seminerlerinin verilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?	f	0	6	19	33	44	102
	%	0	5.9	18.6	32.4	43.1	100
26. Okulunuzun okul-aile birliği etkinliklerine gereken önemi verdiğini düşünüyor musunuz?	f	1	14	30	36	21	102
	%	1.0	13.7	29.4	35.3	20.6	100
27. Sizce okul aile birliğinin işlev, amaç ve faaliyetleri öğretmenler tarafından yeterince biliniyor ve uygulanıyor mu ?	f	1	10	35	40	16	102
	%	1.0	9.8	34.3	39.2	15.7	100

Tablo 10 incelendiğinde; ankete katılan öğretmenler; “Düzenli olarak okul-aile birliği toplantıları yapıyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin % 4.9’u nadiren, % 42.2’si bazen, % 38.2’i sıklıkla, % 14.7’i her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Bu sonuçlara göre; öğretmenlerin okul aile toplantılarını % 42.2 ile bazen yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bu okul aile birliğinin işlevlerini tam olarak yerine getirebilmesi için yeterli düzeyde bir ifade değildir. Ancak öğretmenlerin % 38.2’i bu soruyu sıklıkla ifadesi ile yanıtlamışlardır. Bu durumda göz önünde bulundurulması gereken bir husustur.

“Sizce okul-aile toplantıları işlevini yerine getirebiliyor mu?” sorusuna öğretmenlerin % 27.5’i nadiren, % 41.2’i bazen, % 18.6’ı sıklıkla, % 12.7’i her

zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Araştırma sonuçlarına göre; öğretmenlerin çoğu (% 41.2) okul aile birliklerinin işlevlerini yeterli düzeyde yerine getiremediklerini ifade etmiştir.

“Okul-Aile toplantılarında problemlerin çözümüne ilişkin alınan kararları uyguluyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin % 2.0’i nadiren, % 22.5’i bazen, % 52.0’i sıklıkla, % 23.5’i her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin toplantılarda alınan kararları % 52.0’inin sıklıkla uyguladığı belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda; alınan kararların kağıt üzerinde kalmadığını ve öğretmenler tarafından uygulamaya geçirildiği söylenebilir.

“Okul-Aile toplantılarında problemlerin çözümüne ilişkin alınan kararlar veliler tarafından uygulanabiliyor mu?” sorusuna öğretmenlerin % 25.5’i nadiren, % 45.1’i bazen, % 24.5’i sıklıkla, % 4.9’u her zaman yanıtını verirken “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda velilerin toplantılarda alınan kararları uygulama sıklığı öğretmenlerin % 45.1’i tarafından bazen olarak değerlendirilmiştir. Bu ifade ile okul-aile birliğinde alınan kararların veliler tarafından yeterince uygulamaya dökülmediği söylenebilir.

“Okul- aile birliklerini aile eğitimi gerçekleştirme konusunda yeterli buluyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin % 8.8’i hiçbir zaman, % 17.6’sı nadiren, % 42.2’si bazen, % 21.6’sı sıklıkla, % 9.8’i her zaman yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlara bakıldığında okul aile birliklerinin aile eğitimi üzerindeki etkisini öğretmenlerin % 42.2’si bazen olarak yanıtlamışlardır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin verdikleri cevapların oranlarına bakıldığında okul aile birliklerinin aile eğitimi konusunda etkin olmadığı şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

“Okul-aile birliklerinin daha etkili olabilmesi için hizmet içi eğitim seminerlerinin verilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin % 5.8’u nadiren, % 18.6’sı bazen, % 32.4’ü sıklıkla, % 43.1’i her zaman yanıtını vermiş “hiçbir zaman” ifadesi öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir. Okul aile birliklerinin işlevlerini daha etkin olarak devam ettirmeleri için önemli ilkelere biri öğretmenlere belirli aralıklarla eğitim seminerleri düzenlenmesidir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin çoğu (% 43.1) okul aile birliklerinin etkili olabilmesi için eğitim seminerlerinin verilmesi gerektiği görüşünü ifade etmişlerdir.

“Okulunuzun okul-aile birliği etkinliklerine gereken önemi verdiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin % 1.0’ı hiçbir zaman, % 13.7’si nadiren, % 29.4’ü bazen, % 35.3’ü sıklıkla, % 20.6’sı her zaman yanıtını vermişlerdir. Araştırma sonucuna bakıldığında öğretmenlerin % 35.3’ü okul aile birliği etkinliklerine okullarının sıklıkla , % 20.6’sının her zaman önem verdiklerini ifade etmişlerdir. Bu olumlu karşılanabilecek bir ifadedir. Ancak bunun dışındaki öğretmen görüşlerinin oranları incelendiğinde öğretmenlerin % 29.4’ü bazen yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçta göz önünde bulundurulması gereken bir husustur.

“Sizce okul aile birliğinin işlev, amaç ve faaliyetleri öğretmenler tarafından yeterince biliniyor ve uygulanıyor mu ?” sorusuna öğretmenlerin % 1.0’ı hiçbir zaman, % 9.8’i nadiren, % 34.3’ü bazen, % 39.2’si sıklıkla, % 15.7’si her zaman yanıtını vermişlerdir. Araştırma sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin % 39.2’si sıklıkla, %15.7’si her zaman yanıtını vermişlerdir. Bu doğrultuda okul- aile birliğinin işlev, amaç ve faaliyetlerinin öğretmenlerin çoğunluğu (% 39.2) tarafından yeterince bilindiğini ve uygulandığını söyleyebiliriz. Ancak öğretmenlerin % 34.3’ünün bu soruya bazen yanıtını verdikleri için bu sonucunda göz önünde bulundurulması gerekir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. SONUÇLAR

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına dayanarak elde edilen sonuçlar ve geliştirilen önerilere yer verilmiştir. Sonuçlar üç bölümde ele alınmıştır. Birinci bölümde öğretmenlerin öğretmen veli ilişkileri ile ilgili görüşleri, ikinci bölümde öğretmenlerin okul başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri ve üçüncü bölümde ise öğretmenlerin okul aile birliğinin işlevlerine ilişkin görüşleridir.

İlköğretim okullarına Okul Aile Etkileşimi Hangi Düzeyde Gerçekleşmektedir (Kars İl Örneği) konulu çalışma 2006-2007 eğitim öğretim yılında örnekleme alınan 102 ilköğretim ikinci kademe öğretmen üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre ;

1. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde % 43,1 'i kadın ve % 56,9'u erkektir.
2. Öğretmenlerin % 12,7'si 25 yaşından küçük, % 46,1'i 26–30 yaş arası, % 21,6'ı 31–35 yaş arası, % 12,7'si 36–40 yaş arası, % 6,9'u 40 ve üzeri olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin yaş ortalaması 31,225'dir.
3. Öğretmenlerin % 2,0'i Eğitim Enstitüsü, % 61,8'i Eğitim Fakültesi, % 19,6'sı Fen Edebiyat Fakültesi, %16,7'si diğer fakülte ve okullardan mezunudur.
4. Öğretmenlerin % 33,3'ü 1–5 yıl, % 34,3'ü 6–10 yıl, % 28,4'ü 11–15 yıl, %2,9'u 16–20 yıl, % 1,0'ı 20 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin çalışma yılı ortalaması 8,20' dir.
5. Öğretmenlerin %28,4'ü fen bilimleri, %33,4'ü sosyal bilimler ve % 38,2'si ise diğer bölümlerden mezun olmuşlardır.
6. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 11,8'i okul müdürü, % 14,7'si müdür yardımcısı, % 73,5'i ise öğretmendir.
7. Öğretmenlerin % 22,5'i 30 ve daha az, % 43,1'i 31–40 arası, % 34,3'ü 41 ve üzerindeki öğrenciye ders verdikleri tespit edilmiştir.

1.1. Öğretmenlerin Öğretmen-Veli İletişimine İlişkin Görüşleri İle İlgili Sonuçlar

Okul; türlü bilgi, beceri ve alışkanlıkların belli amaçlara göre düzenli bir biçimde öğretildiği ve kazandırıldığı eğitim kurumlarıdır. Aile ise okulun yaşamla olan etkili bağlantı noktasıdır. Aileler, çocuğun eğitim- öğretim ve gözetimi işlevini okulla işbirliği yaparak yerine getirmek durumundadırlar. Ancak bazı nedenler bu işbirliğinin işlevini yerine getirmesinde güçlüklerle karşılaşılmasına neden olmaktadır. Bu güçlükler içinde en önemlisi, velilerin okul ve çocuğa ilişkin yeteri kadar bilgi sahibi olamayışı, veli ve öğretmenler arasında yeterli iletişimin sağlanamayışıdır. Bu nedenle de, okul bir yerde aileyi de yönlendirmek durumundadır.

Okul ile aile arasında etkileşimli bir ilişki sağlandığı takdirde eğitimde de kalite artacaktır. İyi ve sağlıklı bir eğitim ortamı ancak öğretmen ve aile işbirliği ile sağlanabilir. Aile ve öğretmen arasındaki karşılıklı sevgi, saygı, işbirliği, hoşgörü gibi olumlu duygular ve etkin, iyi bir iletişimin varlığı öğrencinin yeteneklerinin ve becerilerinin tanınmasına, kendi potansiyeli doğrultusunda eğitilmesine hem akademik hem de duygusal ve sosyal alanlarda başarılı olmasına katkı sağlar.

Çocuğun gelişimi ve eğitimi açısından ana-babaların eğitimi ne denli gerekli ise, ana baba eğitimi açısından da okul ve aile arasındaki iletişimin sağlıklı olması da o denli gereklidir.

Bu bilgiler doğrultusunda öğretmenlerin öğretmen - veli iletişimine ilişkin görüşleri ile ilgili araştırmamızdan elde edilen sonuçlar şunlardır;

1. Öğretmenlerin velilerle tanışmak için yeterli çaba harcadıkları ve sıklıkla toplantı yaptıkları görülmektedir.
2. Öğrenci velilerinin öğretmenlerle yeterli düzeyde görüşemedikleri belirlenmiştir
3. Öğretmen görüşlerine göre öğrenci velilerinin öğretmenlerle rahat iletişim kuramadıkları belirlenmiştir.
4. Velilerin okul ile ilgili şikâyet ve önerilerini öğretmenlere sıklıkla ilettikleri belirlenmiştir.
5. Öğretmen görüşlerine göre velilerinin okul etkinliklerine yeterli derecede destek vermedikleri belirlenmiştir.
6. Öğretmen görüşlerine göre velilerin okul yönetimi ile rahat iletişim

kuramadıklarını düşündükleri saptanmıştır.

7. Velilerin öğrencileriyle ilgili olan sorunlarını yeterince öğretmen ve okul yönetimi ile paylaşmadıkları belirlenmiştir.

8. Velilerin eğitim öğretim ve okulla ilgili kararlara yeterince katılımlarının olmadığı belirlenmiştir.

9. Öğretmenler görüşlerine göre veli öğretmen görüşmelerinden sonra öğrenci davranışlarında değişim gözlemlendiği görüşü saptanmıştır .

10. Velilerin ders dışı etkinliklere yeterince katılmadıkları belirlenmiştir.

11. Öğretmenlerin velilerini evde ziyaret etme sıklığı nadiren gerçekleşmektedir.

12. Öğretmenlerin velilerin okulu ziyaret etme alışkanlığını kazanmalarını sağlamak için yeterli çaba gösterdikleri görüşünü savundukları saptanmıştır.

Münevver Oğan tarafından yapılan “Okul, Okul Aile Birliği ile Ana-Baba İletişimi ve Velilerinin Eğitim Beklentisi” konulu araştırma bulguları bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Oğan’ın araştırmasında velilerin büyük çoğunluğu (% 93.77) ,okul aile birliğini aile eğitimini gerçekleştirmede yetersiz bulmaktadır. Okul aile birliği tarafından gerçekleştirilebilecek eğitim yöntemleri konusunda düzenli görüşme yapılması, düzenli toplantı yapılması, bilimsel etkinlik düzenlenmesi, bülten çıkarılması ve bireysel eğitim yapılması biçiminde görüş bildirmektedirler.

Ender Kahramanoğlu’nun “ Velilerin Okul ve Çocukları Hakkındaki Bilgileri ve Bu Bilgileri Edinme Yolları (Sakarya İli İlköğretim Örneği)” konulu araştırması sonuçlarında ise öğrenci velileri ile okullar arasında iletişim kopukluğu olduğu ayrıca velilerin okul –aile birliklerinin eğitimde ne derecede önemli bir yere sahip olduğunu ve bu kuruluşların görev ve sorumlulukları konusunda bilgi sahibi olmadıkları saptanmıştır. Bu araştırma bulguları da bizi çalışmamızı destekler niteliktedir. Aynı çalışmada veliler çocukları hakkında sık sık bilgi alma ihtiyacı duymayıp, sınıf öğretmenin kendilerini çağrılmalarını bekledikleri belirtilmiştir. Aynı sonuç bizim çalışmamız içinde geçerlidir.

1.2. Öğretmenlerin Okul Başarısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşleri İle İlgili Sonuçlar

Okul başarısı, akademik bir üstünlüğün göstergesi olarak kabul edilir. Ancak öğrencinin başarısı yüksek notlara göre değerlendirilmemeli aynı zamanda psikolojik ve sosyal durumu da göz önünde bulundurulmalıdır.

Okulda başarıyı etkileyen faktörleri genel olarak zihinsel ve zihinsel olmayan etmenler diye iki gruba ayırabiliriz. Zihinsel kavramı “ belleme, anlama, soyutlama, genelleme ve muhakeme” gibi güç ve becerileri kapsamaktadır. Zihinsel olmayan faktörler, zihinsel ölçülerle ölçülmeyen çevresel durumlar ve kişisel etmenlerdir. Zihinsel olmayan faktörler içerisinde ele alınması gereken en önemli etken aile faktörüdür.

Okul başarısının % 50'sinden fazlası ailenin katkısıyla sağlanmaktadır. Okul aile ilişkilerinin yeterince geliştirilemediği ortamlarda öğrenci başarıları da oldukça düşüktür. Bu nedenle eğitim ortamlarında başarının elde edilmesi için okul- aile dayanışmasının ön plana çıkarılması gerekmektedir.

Öğretmenler velilerle, gönderecekleri mektup, duyuru, broşür ve öğrenciler hakkında geliştirilmiş raporlar yoluyla da iletişim kurabilirler. Ünitelerin tamamlanmasından sonra okullar, düzenli aralıklarla izledikleri eğitim yaklaşımı ve çocuklarının eriştikleri düzey konusunda velilerini aydınlatmak amacıyla kendi el yazılarıyla hazırladıkları çocukların başarılarını takdir eden mektupları velilerine gönderebilirler. Öğretim yılı sonu yazılacak mektuplarda öğretmenler yaz aylarında çocukların izleyecekleri günlük okuma etkinliklerini içeren bir çalışma takvimini de gönderebilirler.

Bu bilgiler doğrultusunda öğretmenlerin öğretmen-veli iletişimine ilişkin görüşleri ile ilgili araştırmamızdan elde edilen sonuçlar şunlardır;

1. Öğrencilerin eğitimi ile ilgili olarak öğretmenler; veliler ile işbirliği yapılmasını gerektiği görüşünü savunmuşlardır.
2. Öğretmenler okul politikalarının belirlenmesinde velilerin yeterli düzeyde bir etkiye sahip olmadıklarını düşündükleri belirlenmiştir.
3. Öğretmen görüşlerine göre veli öğretmen görüşmelerinin öğrenci başarısını etkileyeceği belirlenmiştir.

4. Okul-aile birliğinde alınan kararların veliler tarafından yeterince uygulamaya dökülmediği saptanmıştır.
5. Veli öğretmen görüşmeleri öğretmen başarısını etkilemektedir.
6. Çocuğun özel başarı ve davranışlarını kutlama amacıyla öğretmen ve velilerin birbirlerine karşılıklı olarak gönderilebilecekleri kutlama kartları öğrenci başarısında etkilidir.
7. Öğretmenlerin ailelere çocukların başarı ve davranışlarını izleyecekleri bir çalışma takvimini göndermeleri çocukların başarısında etkilidir
8. Velilerin çocukların evdeki durumu ve alışkanlıkları hakkında karne doldurmaları çocukların başarısında etkilidir.
9. Velilerin öğrenci başarısında etkili derecede rol almadıkları saptanmıştır.
10. Öğretmenlerin öğrenci başarısına kendi katkılarını yeterli düzeyde etkin buldukları saptanmıştır.
11. Öğretmenlerin öğrenci başarılarını anne ve babalarına göstermek için herhangi bir yöntem veya programı yeterli düzeyde takip etmedikleri belirlenmiştir.

Nevruz Yıldız tarafından yapılan “Çocukların Okul Başarısında Aile ve Çevresel Faktörlerin Rolü: Orta İkinci Sınıf Öğrencileri ile İlgili Bir Araştırma” konulu araştırma bulguları sonuçlarına göre okul başarısını çevresel faktörlerin ve okul aile iletişiminin etkilediği saptanmıştır. Bu sonuç bizim çalışmamızdaki öğretmen görüşlerini destekler niteliktedir. Ayrıca öğrenci başarısı üzerinde yapılan bir çok çalışma okulun akademik başarı konusunda tek faktör olmadığı öğretmem okul ve öğrenci dayanışmasının okul başarı grafiğini her zaman olumlu yönde etkilediği saptanmıştır. Bu iletişim tek başına birebir görüşmeler ile kalmamalı öğretmen ve veliler arasında karşılıklı olarak gönderebilecekleri yazılı formlar, karneler ve kartlar bir sonraki yıl hatta bir diğer okul dönemi için yönlendirici olacaktır.

1.3. Öğretmenlerin Okul Aile Birliğinin İşlevlerine İlişkin Görüşleri İle İlgili Sonuçlar

İlk ve orta dereceli okullarda okul aile arasındaki bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ve öğretmenler arasında işbirliğini sağlamak amacıyla okul–aile birlikleri kurulmuştur. Veli okul işbirliğinin temel amacı velilerin katılımı ve desteği ile öğrenci ve okul başarısını yükseltmektir. Okulun öğrenciye istenilen davranışları tek başına

kazandırması olanaklı değildir. Kazanılan davranışlardan önemli bir kısmı da ailenin katkısı ile oluşur. Yine okulda öğrenciye kazandırılan bilgi, beceri ve davranışlar evde aileler tarafından desteklenip pekiştirilmez ise, kısa zamanda unutulur.

Eğitim süreci velisiz düşünülemez. Bu nedenle eğitimde, veli ögesi mutlaka sürece katılmalı ve katkıda bulunmalıdır. Mutlaka eğitim ve veli boyutu bir arada düşünülmelidir. Okullarda verilen eğitim-öğretim çalışmalarının, ailedeki eğitim ve öğretim ile desteklenmesi, çocuğun başarısında çok önemlidir.

Aile katılımında, çocukların ilk eğitimcilerinin anne, babaları olduğu görüşünden yola çıkılarak, aileleri destekleyici, onları çocuk gelişimi ve eğitimi hakkında eğitici ve çocuklarının eğitimine katılmalarını sağlayıcı şekilde sistematik ve kurumsal eğitimle evdeki eğitimi paralelleştiren bir yaklaşım sergilenir. Bu yaklaşımda okul aile birliklerinin etkili işleyişi ile gerçekleştirilebilir. Belirli zamanlarda yapılan toplantıların okul ve öğrenci başarısı üzerindeki kararlarda oldukça önemli olduğu fakat bu toplantılarda alınan kararların veliler ve öğretmenler tarafından mutlaka uygulanabilmesi gereklidir. Aksi takdirde kararlar sadece kağıt üzerinde kalacak ve işbirliği için atılması düşünülen adımlar etkin olamayacaktır.

Okul- aile birliğinde alınan kararların etkinliğini artırmak ve birliğin işlevselliğini devam ettirmek için öğretmenler velileri yeterli sıklıkta uymalı, öğretmen veli arasındaki iletişim her daim sağlanmalıdır.

Bu bilgiler doğrultusunda öğretmenlerin Okul-Aile Birliğinin işlevlerine ilişkin görüşleri ile ilgili elde edilen sonuçlar şunlardır;

1. Öğretmenlerin yeterli düzeyde okul aile birliği toplantıları gerçekleştiremedikleri belirlenmiştir.
2. Öğretmen görüşlerine göre okul aile birliklerinin işlevlerini yeterli düzeyde yerine getiremedikleri belirlenmiştir.
3. Okul aile birliğinde alınan kararların öğretmenlerin çoğu tarafından uygulandığı belirlenmiştir.
4. Okul-aile birliğinde alınan kararların veliler tarafından yeterince uygulanmadığı belirlenmiştir.
5. Öğretmen görüşlerine göre okul aile birliklerinin aile eğitimi konusunda etkin olmadığı belirlenmiştir.
6. Okul aile birliklerinin etkili olabilmesi için eğitim seminerlerinin verilmesi

gerektiği belirlenmiştir.

7. Okul aile birliği etkinliklerine okulların yeterli düzeyde önem verdikleri belirlenmiştir.

8. Okul-aile birliğinin işlev, amaç ve faaliyetlerinin öğretmenlerin çoğunluğu tarafından yeterince bilindiğini ve uygulandığı belirlenmiştir.

Fadime Albayrak'ın (2004) "İlköğretim Okullarının Yönetiminde Okul Aile Birliklerinin Okul Yönetimine Katkısı" konulu araştırma bulgularında; öğrencilerin eğitim ve öğretimi konularında okul aile birliği ile okul yönetiminin yeterli düzeyde iş birliği yapmadığı saptanmıştır. Bu sonuç bizim araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir.

Hamdi Atayeter tarafından yapılan "İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliği (Diyarbakır İl Örneği)" konulu araştırma bulguları Albayrak'ın ve bizim çalışma bulgularımızla paralellik göstermektedir. Bu çalışmada da velilerin okul yönetimi ile iletişiminin zayıf olduğu ve okul- aile birliğinin okuldaki etkinliklerinin istenilen düzeyde olmadığı saptanmıştır.

Münevver Oğan tarafından yapılan " Okul, Okul-Aile Birliği ile Ana-Baba İletişimi ve Velilerinin Eğitim Beklentisi" konulu araştırma bulguları bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Oğan'ın araştırmasında velilerin büyük çoğunluğu okul- aile birliğinin amaçlarını, okul aile birliğine nasıl üye olunduğunu bilmedikleri saptanmıştır. Bu yüzdende veli okul işbirliği istenen düzeyde gerçekteşmediği belirlenmiştir. Araştırmacıya göre; okul yönetimleri her öğretim yılının başında velilere okul aile birliği hakkında bilgiler vermeli, üyelik koşularını, okul aile birliğinin amaçlarını açıklamalıdır.

2. ÖNERİLER

Araştırma anketini cevaplandıran ilköğretim öğretmenleri görüşlerine dayalı olarak “İlköğretimde Okul Aile Etkileşimi Hangi Düzeyde Gerçekleşmektedir” probleminde ilişkin öneriler geliştirilmiştir. Elde edilen sonuçlara bağlı olarak aşağıdaki önerilerin uygun olacağı düşünülmektedir;

1-Okul aile ilişkilerini geliştirici önlemler alınmalıdır.

2- Okul öğretmen, yönetici ve veliler arasındaki iletişim kopuklukları giderilmelidir.

3-Velilerin okul yönetimine katılması için Okul- Aile Birliği'nin işlevselliği artırılmalıdır.

4- Öğretmenler ve okul yöneticileri belli aralıkla aile ziyaretinde bulunmalıdırlar.

5- Velilere zaman zaman anket uygulanarak onların okulla ilgili beklentileri öğrenilmeli ve olanaklar ölçüsünde bunları karşılamaya çalışılmalıdır.

6-Okulda uygulanan eğitim programları hakkında veliler sıklıkla ilgilendirilmeli ve ortak bir amaçlar belirlenmelidir.

7- Öğretmenler ailelere çocukların başarı ve davranışlarını izleyecekleri bir çalışma takvimi oluşturmalı ve eğitim öğretim programı dahilinde veli ile görüşülerek belirli aralıklarla analiz edilmelidir.

8- Velilerin çocukların evdeki durumu ve alışkanlıkları hakkında karne veya form doldurarak öğretmenlerle iş birliği halinde olmaya çalışılmalıdır.

9- Öğrencilerin okuldaki başarılarını anne ve babalarına göstermek için bir program ya da yöntem takip edilmeli , bu program ve yöntemlerle ilgili olarak hizmet içi eğitim seminerleri verilmelidir.

10- Çocuğun özel başarı ve davranışlarını kutlama amacıyla öğretmen ve velilerin birbirlerine karşılıklı olarak gönderilebilecekleri kutlama kartları oluşturulmalıdır.

11- Okulun gereksinimlerinden, fiziki koşullarının düzeltilmesinden, öğrenci davranışları, başarı ve başarısızlıklarına varıncaya kadar pek çok sorun Okul Aile Birliği'nde tartışılmalı, çözümler üretilerek sonuca bağlanmalıdır. Bu bağlamda Okul Aile Birliği toplantılarına katılım özendirilmelidir.

KAYNAKLAR

1. **AĞAOĞLU, E.**, ve ark., Sınıf Yönetimiyle İlgili Genel Olgular, Ankara, Pegem Yayıncılık, 2004, Sınıf Yönetimi, Bölüm 1, 2004.
2. **ALBAYRAK, F.**, İlköğretim Okullarının Yönetiminde Okul Aile Birliklerinin Okul Yönetimine Katkısı, Ankara, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi , Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, 2004.
3. **ARSLAN, Ü., NURAL E.**, “Okul Öncesi Eğitimde Okul- Aile İşbirliğinin Önemi”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:162, 2004.
4. **ASLAN, B.**, Ankara Merkez İlçelerinde Temel Eğitim Birinci Kademe (İlkokullar) Düzeyinde Okul Aile İlişkileri, Ankara, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1984.
5. **ATAYETER, H.**, İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliği(Diyarbakır İl Örneği), Elazığ, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.
6. **AYTAÇ, T.**, Okul Merkezli Yönetim, Nobel Yayınları, Ankara, 2000.
7. **BAŞARAN, İ.**, Eğitim Yönetimi (Nitelikli Okul) , Ankara, Feryal Matbaası, 2000.
8. **BAYRAK, C.**, ve ark., Bir Sistem Olarak Okul, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Ankara, Pegem Yayıncılık, Bölüm 8, 2004.
9. **BERGER, E.H.**, Parent Involvement, yesterday and Today, The Eleantary School Journal, 3, pp: 96-108, 1987. (Kaynak Kolay 2004)
10. **BİLGİN, M.**, Ankara Merkez İlçelerindeki Ortaokullardan Okul İle Ailenin İşbirliği ve Sorunları, Doktora Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1990.
11. **ÇELENK , S.**, “ Okul Başarısının Ön Koşulu : Okul Aile Dayanışması”, İlköğretim Online E-Dergi, Sayı: 2(2), 2003.
12. **ÇELENK , S.**, “Okul Aile İşbirliği İle Okuduğunu Anlama Başarısı Arasındaki İlişki”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 24, 2003.
13. **DEMİRBULAK , D.**, 2000, “ Veli Öğretmen Görüşmeleri İle İlgili Bir Çalışma”, Milli Eğitim Dergisi, Nisan –Mayıs- Haziran 2000.

14. **DÍAZ, S. L.**, “The Home Environment and Puertorican Children’s Achievement; A Researcher’s Diory”, The National Associotion for Education Conference, Hulston, April-May, 1989.
15. **DOĞAN,E.**, “Ankara Merkez İlköğretim Okullarında Okul Aile İletişiminin Engelleri”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Sosyal Bilimler enstitüsü, 1995.
16. **EASTMAN , B.**, “Family Innvolvement in Education”, Wisconsin State Deoportmnet of Public, (1988). (Kaynak Satır , 1996)
17. **ECCLES JACGUELYNNE, S., HAROLD RENA, D.**, 1993, “Parent School Involvoment DuringThe Early Adolescent Years Teachers College Record”, 0614681, Vol:94, Spring (1993).
18. **EROĞLU, G.**, Malatya Lisesi Öğrencilerinin Başarı ve Başarısızlıklarında Etkili Olan Faktörlerin Sosyolojik Bakımdan İncelenmesi, Elazığ ,Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Sosyoloji Anabilim Dalı, 1999.
19. **EŞREF, N.**, Velilerin Okul Yöneticilerinden Beklediği Davranışlar, Ankara, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1987.
20. **FİDAN, N.**, Okulda Öğrenme ve Öğretme, Kavramlar ve İlkeler, Ankara, Özel Yayıncılık, 1986.
21. **GÜMÜŞELİ, A.**, “Aile Katılımı ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi” Özel Okullar Birliği Bülteni, Sayı: 216, 2004.
22. **HOŞGÖRÜR, V.**, ve ark., Eğitimin Toplumsal Temelleri, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Ankara, , Pegem Yayıncılık, Bölüm5 ,2004.
23. **KAHRAMANOĞLU, E.**, Velilerin Okul ve Çocukları Hakkındaki Bilgileri ve Bu Bilgileri Edinme Yolları (Sakarya İli İlköğretim Okulları Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya , Sosyal Bilimler Enstitüsü, , 2000.
24. **KARASAR, N.**, Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2003.
25. **KINCAL, R. Y.**, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Eser Ofset, Erzurum, 2001.
26. **KOLAY, Y.**, “Okul Aile Çevre İş Birliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:164, 2004.

27. **MALKOÇ, G.**, Aile Eğitimi ve Eğitimde Nitelik Geliştirme, Eğitimde Program Arayışları Sempozyumu, İstanbul,Kültür Koleji Yayınları, 1993.
28. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma Planlama Ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı,Milli Eğitim Sayısal Verileri, Ankara, Milli Eğitim Basımevi, 2004.
29. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü Okul Aile İşbirliği Yönergesi, 2002.
30. **OĞAN , M.**, Okul, Okul Aile Birliği İle Ana Baba İletişimi ve Verilen Eğitim Beklentisi (Ömer Seyfettin Lisesi ve Hamdullah Suphi İlköğretim Okulu Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Ankara sosyal Bilimler Enstitüsü , Halk Eğitimi Anabilim Dalı, 2000.
31. **PEHLİVAN, İ.**, “ Okul –Çevre İlişkileri , (Yönetici Adaylarının Eğitimi Ders Notları)” , Ankara,Ankara Üniversitesi Yayınları, 2000.
32. **ROSENBLATT, Z.**, and **PELED, D.**, “School Ethical Climate and Parental Involvement”, Journal of Educotional Administration, 40,4, (2002), pp: 349-367. (Kaynak Kolay 2004)
33. **SATIR, S.**, Özel Tefvik Fikret Lisesi Öğrencilerinin Akademik Başarılarıyla İlgili Ana Baba Davranışları ve Akademik Başarıyı Artırmaya Yönelik Anne Baba Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi, Ankara , Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.
34. **TEZCAN, M.**, Eğitim Sosyolojisi, Ankara, Feryal Matbaası,1996.
35. **TÜRK, İ.**, Orta Öğretimde Ailenin Öğrenci Başarısına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi , Sakarya ,Sosyal Bilimler Enstitüsü,1998.
36. **YAYLACI, A. F.** İlköğretim okullarında Ailenin Okula Katılımı, Ankara, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.
37. **YILDIZ, N.**, Çocukların Okul Başarısında Aile ve Çevresel Faktörlerin Rolü: Orta İkinci Sınıf Öğrencileri İle İlgili Bir Araştırma, , İstanbul ,Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi, ve Endüstrisi Ana Bilim Dalı, 1999.

EKLER

EK-1: UYGULANAN ANKET ÖRNEĞİ

ANKET

Bu anket ,“ İlköğretimde Okul-Aile Arasındaki Etkileşim Hangi Düzeyde Gerçekleşmektedir (Kars İli Örneği)” konulu çalışmada kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Anket aracılığıyla sizlerin görüşleri tespit edilmeye çalışılacaktır. Toplanan bilgiler yalnızca bilimsel amaçla kullanılacaktır. Araştırma bulgularının sağlıklı olabilmesi için vereceğiniz cevaplar gerçek görüşlerinizi yansıtmalıdır. Anketteki tüm soruların cevaplandırılması önemlidir. İlgi ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Nilüfer KIRANŞAL
Kafkas Üniversitesi

BÖLÜM I

- 1- Cinsiyetiniz:** ( ) Kadın ( ) Erkek
- 2. Yaşınız:** ( ) 25 ten küçük ( ) 26-30 ( ) 31-35 ( ) 36-40 ( ) 40 ve üzeri
- 3. Mezun olduğunuz okul:** ( ) Eğitim Enstitüsü ( ) Eğitim Fakültesi
( ) Fen Edebiyat Fakültesi ( ) Diğer (belirtiniz).....
- 4. Kaç yıldır bu meslekte çalışıyorsunuz:**
( ) 1-5 yıl ( ) 6-10 yıl ( ) 11-15 yıl ( ) 16-20 ( ) 20 ve üstü
- 5. Mezuniyet branşınız:**
( ) Fen Bilimleri ( ) Sosyal Bilimler ( ) Diğer (belirtiniz .....
- 6.Okuldaki göreviniz:**
( ) Okul müdürü,
( ) Müdür yardımcısı
( ) Öğretmen
- 7. Ders verdiğiniz sınıflardaki öğrenci mevcudu:**
( ) 30 ve daha az ( ) 31- 40 arası ( ) 41 ve üzeri

BÖLÜM II

Aşağıdaki cümlelere katılma düzeyinizi karşılıklarına (X) işareti koyarak belirtiniz. Her ifade için tek bir seçenek işaretleyiniz. Araştırmanın sonuçlanabilmesi için tüm soruların yanıtlanması önemlidir.

MADDELER	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
1.Öğrencilerinizin velileri ile birebir tanışmak için toplantı yapıyor musunuz?					
2.Öğrencilerinizin velileri sizinle ne sıklıkla görüşüyor?					
3.Veliler sizinle ne derecede rahat konuştuğunu düşünüyorsunuz?					
4.Öğrencilerinizin eğitimi ile ilgili olarak velilerle ne sıklıkla işbirliği yapılmasını düşünüyorsunuz?					
5. Veliler okul ile ilgili şikayet ve önerilerini ne derecede iletirler?					
6. Sizce veliler okul politikalarının belirlenmesinde herhangi bir etkiye sahip midir?					
7. Velilerle yaptığınız görüşmeler öğrencinin başarısı açısından etkilimidir?					
8. Öğrenci velisiyle öğretmenin görüşmesi öğretmenin başarısı açısından ne derecede etkilidir?					
9. Düzenli olarak okul- aile toplantıları yapıyor musunuz?					
10. Sizce okul- aile toplantıları işlevini yerine getirebiliyor mu?					
11. Okul- Aile toplantılarında problemlerin çözümüne ilişkin alınan kararları uyguluyor musunuz?					
12. Okul- Aile toplantılarında problemlerin çözümüne ilişkin alınan kararlar veliler tarafından uygulanabiliyor mu?					
13. Sizce çocuğun özel başarı ve davranışlarını kutlama amacıyla öğretmen ve velilerin birbirlerine karşılıklı olarak gönderilebilecekleri kutlama kartları öğrenci başarısında etkili olabilir mi?					
14. Öğretmenlerin ailelere çocukların başarı ve davranışlarını izleyecekleri bir çalışma takvimini göndermeleri çocukların başarısında etkili olabilirimi?					
15. Velilerin çocukların evdeki durumu ve alışkanlıkları hakkında karne doldurmaları çocukların başarısında etkili olabilirimi?					
16. Okul - aile birliklerini aile eğitimi gerçekleştirme konusunda yeterli buluyor musunuz?					
17. Veliler okul etkinliklerine ne derecede destek verip katılırlar?					
18. Velilerin okul yönetimi ile olan ilişkilerini etkili buluyor musunuz?					
19. Veliler öğrenci başarısında ne derecede rol alırlar?					

20. Velilerin öğrencilerin sorunlarını öğretmen ve yöneticilerle konuşup tartışabilme sıklığını nasıl değerlendirirsiniz?					
21. Velilerin eğitim- öğretim ve okulla ilgili kararlara katılma derecesini nasıl değerlendirirsiniz?					
22. Öğrencilerinizin eğitim başarısını yükseltmede bir öğretmen olarak yeterli katkınızın olduğuna inanıyor musunuz?					
23. Velilerle yaptığınız görüşmeler sonunda öğrencilerin davranışlarında bir değişme oluyor mu?					
24. Velilerin ders dışı etkinliklere katılım düzeyini nasıl değerlendirirsiniz?					
25. Okul aile birliklerinin daha etkili olabilmesi için hizmet içi eğitim seminerlerinin verilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?					
26. Okulunuzun okul-aile birliği etkinliklerine gereken önemi verdiğini düşünüyor musunuz?					
27. Okul aile birliğinde alınan kararları ne derecede uygularsınız?					
28. Öğrenci velilerini evde ne derecede ziyaret edersiniz?					
29. Öğrencilerin okul içindeki çalışmalarını takip etmek için ana babaların okulu ziyaret etme alışkanlığını kazanmalarına yardımcı oluyor musunuz?					
30. Öğrencilerin okuldaki başarılarını anne ve babalarına göstermek için bir program ya da yöntem izliyor musunuz?					

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

Okul-Veli İşbirliği Genelgesi 2002 / 27

- İLGİ:** a) 20.06.1983 tarih ve 2141 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliği.
- b) 17.4.2001 tarih ve 24376 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği.
- c) 18.3.1996 tarih ve 2506 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları Yönergesi

Anne-baba çocuğun kişiliğinin oluşmasında temel olan özdeşleşme modelleridir. Çocukların davranışları büyük ölçüde anne-babalar ile olan etkileşimlerine bağlıdır. Dolayısı ile anne- babaların insanlar arası etkileşim konusunda beceri sahibi olması gerekir. Buradan hareketle öğrencinin eğitilmesi konusu ele alınır alınmaz karşımıza aynı zamanda anne- baba eğitimi konusu da çıkmaktadır. Çünkü öğrencilerin davranışlarının değişmesinde ve olgunluk kazanmasında aile eğitimi, okulda verilen eğitimden daha önemli yer tutmaktadır.

Görevi, öğrenciyi eğitmek olan öğretmenin hedefi aynı zamanda öğrencinin ailesi de olmalıdır. Öğretmenler için nitelikli eğitimde aileler ile iletişim ve işbirliği çok önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmen - aile işbirliği ile ailelerin okula ve eğitime karşı olumlu tutum takınmaları sağlanabilir.

Ailelerde geleneksel hale gelmiş "okulla iletişim" konusu ele alındığında; aileler okula çoğunlukla; çocuklarıyla ilgili şikâyet, parasal yardım istenmesi, öğrencinin notunun bildirilmesi, uyarı vb. nedenlerle çağrıldıklarını düşünmektedirler. Bunların sonucunda ailelerde beliren duygular, genellikle çekinme, korku, boş vermişlik ve öfke olmaktadır. Bu olumsuzlukları gidermek, anne ve babaların çocuklarının eğitiminde etkin rol almalarını sağlamak amacıyla belli aralıklarla toplantılar düzenlemek, toplantılara birlikte katılmalarını sağlamak en yararlı yöntemdir.

Bu işbirliğini sağlamak amacıyla ilgi (b) yönetmeliğin 46'ncı maddesinde belirtilen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunda; eğitim

ortamında, öğrenciler, aileler, yöneticiler, öğretmenler ve psikolojik danışmanlar arasında sağlıklı ve uyumlu ilişkiler kurulabilmesi için gerekli önlemler görüşülür ve yapılacak çalışmalar belirlenir.

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri
Genel Müdürlüğü
Okul-Veli İşbirliği Genelgesi

Bu amaçla; resmi ve özel okullarda, okul- aile ve öğretmenler arasında iş birliğini gerçekleştirmek, velileri öğrencilerin gelişim dönemleri ve akademik durumları hakkında bilgilendirmek, okula sahip çıkmalarını sağlamak ve etkin bir şekilde eğitim hizmetlerine katmak üzere bir eğitim-öğretim yılında en az iki kez olmak üzere okul idaresinin ihtiyaç duyduğu zamanlarda “veli toplantıları” yapılmaktadır.

Veli toplantıları üç aşamada ele alınabilir:

- Genel veli toplantısı
- Şube veli toplantısı
- Bireysel görüşmeler (Veliler ile yapılacak özel görüşmeler)

Bu toplantılara okul yöneticileri, okul psikolojik danışmanları (rehber öğretmenleri), sınıf rehber öğretmenleri ve alan öğretmenlerinin işbirliği içinde katılımı sağlanmalıdır. Veli toplantılarında aşağıda belirtilen hususlara uyulmalıdır:

1. Velilere gönderilen “veli toplantısı çağrı yazısında” toplantı gündemi belirtilmelidir. Gerekirse veliler telefonla da bilgilendirilerek toplantıya katılım sağlanmalıdır. Yapılan toplantının amaçları mutlaka gönderilen yazıda belirtilmelidir. Velinin yalnızca çocuğunun notunu öğrenmek ya da yardım istenmesi amacıyla toplantıya çağrıldığını düşünmemesi sağlanmalıdır.

2. Okul bütün yapısıyla (bina, personel, eğitim olanakları vb.) velilere tanıtılmalı ve okulun istenilen düzeyde eğitim vermesi için okul ve veli beklentileri üzerinde konuşulmalıdır.

3. Okulda uyulması gereken kurallar velilere de anlatılmalı, yönetmelikler tanıtılmalı, bu konularda da velilerin özen göstermesi istenmelidir.

4. Öğrenci başarılarının artırılmasına yönelik olarak, velilerle işbirliğinin sağlanması gerekliliği üzerinde durulmalı ve velilerin desteği ile bunun sağlanabileceği anlatılmalıdır.

5. Velilere; öğrencilerin bireysel farklılıkları anlatılmalı, her öğrencinin başarısının ya da başarılı olduğu alanların farklı olabileceği ve onlardan yeteneklerinin

üstünde başarı beklentilerinin yanlış olacağı dile getirilmelidir.

6. Okul psikolojik danışmanı (rehber öğretmeni) toplantılara katılıp velilere; rehberlik ve psikolojik danışma servisini ve görevlerini tanıtarak, hangi durumlarda servisle işbirliği yapmaları gerektiği, öğrencilerin gelişim dönemleri, gelişim özellikleri, bu dönemlerin getirdiği davranış özellikleri ve öğrenci başarısının artırılması konularında onları bilgilendirmelidir.

7. Velilerin, öğrenci gelişim dönemlerine ilişkin ayrıca bilgilenecek istedikleri konular varsa, psikolojik danışman tarafından saptanarak daha sonraki günlerde bu konularla ilgili seminerler düzenlenmelidir.

8. Velilere, öğrencilerin başarısızlıkları ve olumsuz özellikleri yerine, başarıları ve olumlu yanları gösterilmeli, anne ve babaların çocuklarıyla gurur duymaları sağlanmalı, okulu daha çok benimsemelerine olanak tanınmalıdır.

9. Öğrencilerin okul içindeki davranış ve çalışmalarını izlemek amacıyla, velilerin okulu ziyaret etme gereği dile getirilmelidir.

10. Toplantılarda öğrencisi hakkında görüşünü bildiremeyen, ya da özel görüşmek isteyen velilere, daha sonra gerekirse psikolojik danışman, sınıf rehber öğretmeni hatta ilgili okul yöneticisi ile görüşebileceği açıkça söylenmeli ve okula gelmeleri sağlanmalıdır.

11. Velilerin okul hakkındaki görüşlerine önem verilmeli, bu görüşler uygulanabilirliği ölçüsünde değerlendirilmelidir.

12. Okulun olanakları çerçevesinde öğrencilerin sosyal etkinliklere katılmaları için, veli desteğinin gerekliliği üzerinde durulmalı, bu etkinliklerin öğrencinin kendine güven duymasında ve başarı duygusunu kazanmasında önemli olduğu anlatılmalıdır.

13. Çocukların içinde bulunduğu yaş dönemlerinde arkadaşlığın yeri ve önemi büyüktür. Velilere; arkadaşlığın gerekli olduğu ancak, çocuğun arkadaşları, hatta gerekirse arkadaşlarının aileleri ile de iletişim kurarak onları tanımalarının gerekliliği anlatılmalıdır. Çocuk bir yere gitmek istediği zaman kısıtlamak yerine, kiminle, nereye gideceği, ne kadar kalacağı, kaçta döneceği vb. konular konuşularak çocuğun isteklerine cevap verilmelidir.

14. Velilere; çocuklarının gereksinimleri kadar harçlık vermeleri gerektiği anlatılmalı, az ya da gereğinden çok verilen harçlıkların çocukta istenmeyen bir takım davranışlara yol açacağı anlatılmalıdır.

15. Çocuğun davranışlarında her zamankinden farklı bir durum gözleendiğinde, okul görevlilerinin veliyi, velinin de okul görevlilerini bilgilendirmesi ve işbirliğine gidilmesi gerekliliği veliye aktarılmalıdır.

16. Veli toplantılarına tüm okul çalışanlarının katılımı sağlanmalıdır. Bu kapsamda;

a) Okul yönetiminin; her dönem yapılacak toplantıların planlanması, toplantı saatlerinin belirlenerek velilere duyurulması, toplantılar için uygun yer ve ortamın sağlanması,

b) Psikolojik danışmanların (rehber öğretmenler); rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin tanıtılması, bu hizmetlerden velilerin nasıl yararlanacağına bildirilmesi, öğrencilerin gelişim dönemleri ile eğitimde velilere düşen görev ve sorumluluklar konusunda velileri bilgilendirmesi.

c) Sınıf ve sınıf rehber öğretmenlerinin; sınıfın genel durumu, velilerle işbirliği ve yıl boyunca öğrencilerle yapılacak çalışmalar hakkında velileri bilgilendirmesi, bu konuda veli desteğinin gerekliliğini anlatması ve bireysel görüşmelerin nasıl yapılacağı hakkında yöntemleri belirtmesi,

d) Alan öğretmenlerinin; dersleri ile ilgili yapılacak çalışmalar, sınıfın genel durumu ve alanı ile ilgili olarak çocuklarını nasıl destekleyecekleri hususunda velileri bilgilendirmesi,

e) Müdür yardımcılarının; okulun genel durumu hakkında velileri bilgilendirmesi (devam-devamsızlık, ödül ve disiplin yönetmeliği vb.), gerekli durumlarda işbirliği yapılmasının önemini vurgulaması, gereklidir.

Konuyla ilgili olarak anne babalara yönelik hazırlanmış bir durum değerlendirme listesi ekte sunulmuştur. Veli toplantılarında bu listenin velilere verilmesi onlara çocuklarının eğitimi konusunda yararlı olacaktır.

ÖZGEÇMİŞ

1978 yılında Kars'ın Sarıkamış ilçesinde doğdu. İlk orta ve lise tahsilini Sarıkamış'ta tamamladı. 1995 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'nu kazandı. 1999 yılında aynı üniversiteden lisans öğrenimini tamamladı. 1999 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinin Sınıf Öğretmenliği Sertifika Programı'nı tamamladı. 1999-2000 eğitim - öğretim yılında Sarıkamış'ın Hamamlı Köyünde vekil öğretmenlik yaptı. 2000 yılı Ekim ayında Kafkas Üniversitesi Kars Sağlık Yüksekokulu'nda ders ücret karşılığında göreve başladı. Aralık 2000'de Kafkas Üniversitesi Kars Sağlık Yüksekokulunda Öğretim Görevlisi olarak göreve başladı. 2004 yılında Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri A.B.D. Eğitim Programları ve Öğretimi Dalında yüksek lisansa başladı. Evli ve Ecenaz isimli bir kız çocuk annesidir.